

Ruške novice

Edi Sejdinovič

Ruški boksar jeklenih pesti na poti do olimpijskih iger v Riu.

Je kres izgorel?

Kje tičijo vzroki, da letos v najmanjšem mestu ni bilo največjega kresa?

Dnevi knjige

Sredi Ruš so Žive knjige s pripovedovanjem rušile stereotipe.

Letošnji kres oziroma ne kres je rezultat tipičnega ruškega občega vzdušja, morale, stanja duha in folklore. Če bi premogel kakšen dodatni gen nežnejšega spola, bi mi zelo verjetno ob misli nanj po obrazu spolzela solza ali dve. Pa ne zato, ker kresa ni bilo (no, tudi zato), ampak bolj zaradi vzrokov, zakaj ga ni bilo. Če jih povzamem, me slednji spominjajo na moje otroštvo in na igranje igre Kdo bo komu ukradel več zemlje. In na našo politiko na državni ravni, ki nas premeteno razdvaja, namesto da bi nas združevala. Zato se sprašujem – ali si res nismo sposobni drug drugemu izkazati toliko spoštovanja, da bi si med seboj privoščili vsaj nekatere na videz

nepomembne stvari? Da bi privoščili sokrajanom, da je tudi njim kdaj lepo in da bi uživali v sadovih svojega dela, ustvarjanja? Saj v resnici ni tako težko. Včasih je dovolj že samo to, da jih ne oviramo, ne onemogočamo in ne pljuvamo po njih, medtem ko se trudijo, ter jih, če jim že karkoli uspe, vsaj bežno pohvalimo, da bodo imeli več elana za naprej. Dobro bi bilo, če bi se v prihodnosti vsaj občasno poskusili vesti na ta način.

V kolikor imate kakršnakoli vprašanja, predloge, namige, kritike ali vsebino, ki bi jo želeli objaviti v Ruških novicah, nam pišite na že znani naslov ruske.novice@ruse.si.

Uroš Majcenovič

Izdajatelj: Občina Ruše,
Trg vstaje 11, 2342 Ruše
E-pošta: ruske.novice@ruse.si
Urednik: Uroš Majcenovič
Uredniški odbor: Andreja Kljajič,
Špela Žerjal, Lucijan Viher
Lektorica: Nastja Klajnšek
Grafično oblikovanje: Boštjan Krajnc
Naklada: 3000 izvodov
Tisk: KTN d. o. o.
Fotografija na naslovnici: Uroš Majcenovič

Glasilo je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 392. Pisma bralcev, članke, fotografije, oglase ter vse druge prispevke sprejemamo do 30. 5. 2016, in sicer na naslov ruske.novice@ruse.si.

14

18

22

14 Izgoreli kres

Pred petimi leti so člani društva TIC Ruše pričeli s projektom »Malo mesto – največje kresovanje«. Mi smo ugotavljali zakaj se je projekt ustavil in kaj je bil glavni vzrok tega.

18 Edi Sejdinovič

Najbolj perspektivni slovenski boksar s svojo konkurenco pometa kot za šalo, saj pri svojih 19. letih v Sloveniji v svoji kategoriji sploh nima resnega nasprotnika.

22 Kaja Lukač

Mlada umetnica v Rušah odpira umetniško šolo za otroke, upokojeince in za vse odrasle, ki bi se radi v umetnosti sprostili v obliki hobija.

VSEBINA

Letnik V, številka 4
maj 2016

LOKALNE NOVICE

- 4 V Rušah zasajena Stara trta
- 6 Aprilska čistilna akcija na območju Občine Ruše
- 8 Možnost kakovostnega izobraževanja v našem kraju
- 9 Permakulturni vrt pri OŠ Janko Glazer
- 10 Bistriški gasilci potrebujejo novo vozilo
- 12 Postavljanje mlaja na Smolniku

POGLOBLJENO

- 14 Tradicionalnega kresovanja v Rušah letos ni bilo, kje tiči glavni vzrok?
- 18 Boksarski šampion iz Ruš, pred katerim se tresejo kolena cele Slovenije
- 22 Likovna umetnica Kaja Lukač v Rušah uresničuje sanje
- 24 Minister na obisku v Tovarni dušika Ruše
- 26 Slovenski dnevi knjige v Rušah

INFORMATOR

- 30 Novost pri uveljavljanju denarne pomoči ob rojstvu otroka

FOTOGRAFIE: OR IN PGD RUŠE

Posledice močnega prvomajskega deževja

Drago Strnad, OGP Ruše

Dvodnevno močno deževje v naši občini je občanom in občankam povzročilo kar nekaj preglavic, največ v obliki poplavljanja cest in drsenja tal s pobočij. Narasli potoki in hudourniki so ob prestopu svojih bregov pričeli iz višjih leg v dolino prinašati različne materiale (naplavljeni vejevje, listje, kamenje ipd.). Ob procesu nanašanja materiala je prišlo tudi do zamašitve

večjega števila jaškov in odtokov, zaradi česar sta bili aktivirani prostovoljni gasilski društvi Ruše in Bistrica od Dravi ter Miroslav Strnad s. p., pogodbeni izvajalec z delovnim strojem, medtem pa so bili gasilci PGD Smolnik v stalni pripravljenosti.

Po poročilu PGD Ruše so bila prizadeta naslednja območja:

- Bezenska pot 31 (zamašitev jaška, poplavljen potok)
- Vinska pot (zemeljski plaz)
- Kurirska pot (material na cesti)

- Ulica ob Ribniku v Bistrici ob Dravi (zamašen prepust)
- Cesta Zrnčeva hruška – Pragozd (zamašeni prepusti in jarki, plazovi)
- Gozdna cesta ob Lobnici (večja količina materiala na cesti)
- Log (iztek vode iz objekta)
- Ulica ob Mlinščici (razlivanje meteorne vode po cestišču)
- Log (leseni most uničen)
- Bezena 3 (zamašen potok)

Dodatni ogledi se bodo opravili na naslednjih lokacijah:

- pri Markušu (ogled ceste)
- pri Rajhu pot Tobijem
- pri PGD Smolnik (protipoplavni nasip)
- in na že navedenih prizadetih območjih

Gasilci pozivamo vse prebivalce občine Ruše, da na svojem bivalnem območju pred vsakim večjim nalivom preventivno pregledajo jaške in vodne prepuste in na ta način v celoti ali pa vsaj delno preprečijo razlivanje meteorne vode. ■

V Rušah zasajena Stara trta

Župan Ruš Uroš Razpet in župan Maribora dr. Andrej Fištravec sta pod budnim nadzorom skrbnikov Stare trte zasadila njeno potomko pri sodu na začetku Ruške vinske poti.

OR

Po uvodnih taktih Godbe Ruše so se tudi Ruše vpisale na seznam tistih mest, ki se lahko ponašajo s potomko najstarejše trte na

»Po uradni zasaditvi so v znak dobre letine nazdravili skrbnik potomke Leopold Rudl, gospodar Uroš Razpet in skrbnik izvirne Stare trte v Mariboru Stanislav Kocutar. Zasaditev so z zaključnim plesom zaokrožili člani folklorne skupine Kulturnega društva Franjo Sornik iz Smolnika.«

svetu. Župan Uroš Razpet, zdaj novi uradni gospodar trte, ji je zaželel, da bi se med nami dobro počutila in kmalu obrodila, hkrati pa je povedal, da smo Rušani lahko ponosni, da je potomka našla svoj prostor tudi pri nas. Sledilo je imenovanje skrbnika potomke Stare trte, za katerega je bil izbran gospod Leopold Rudl, eden izmed prvih in najbolj izkušenih vinarjev Ruške vinske poti. No, z imenovanjem je skrbnik trte dobil tudi zahtevne naloge:

- na dan Sv. Vincenca (22. januarja) bo odrezal rozgo in jo prinesel gospodarju ter poročal o delu v prejšnjem letu;
- opravil rez spomladi;
- celo leto skrbel za trto v skladu s pravili stroke;
- na dan Sv. Urbana (25. maja)

bo poročal gospodarju o stanju trte (ali že cveti oziroma kako daleč je do cvetenja ...)

- določil čas trgatve in povabil občanke in občane na trgatve;
- poskrbel za stiskanje in nego mošta ter vina;
- se z gospodarjem dogovoril glede predaje vina;
- vodil bo dnevnik opravil in dogodkov ob trti.

Po uradni zasaditvi so v znak dobre letine nazdravili skrbnik potomke Leopold Rudl, gospodar Uroš Razpet in skrbnik izvirne Stare trte v Mariboru Stanislav Kocutar. Zasaditev so z zaključnim plesom zaokrožili člani folklorne skupine Kulturnega društva Franjo Sornik iz Smolnika. ■

FOTOGRAFIJE: OR

STANE KOCUTAR, MESTNI VINIČAR IN SKRBNIK STARE TRTE V MARIBORU

Nekaj zanimivih dejstev o najstarejši žlahtni vinski trti na svetu

Stara trta pripada sorti modra kavčina ali žametna črnina, ki sodi med najstarejše domače sorte in je bila v preteklosti močno razširjena. Še danes je zelo razširjena predvsem na Dolenjskem, kjer skupaj z modro frankinjo tvori osnovo za dober cviček. Leta 1971 sta profesor Rihard Erker z Gozdarske fakultete v Ljubljani in sodelavec zavoda Mirko Šoštarič s strokovnimi meritvami ocenila starost Stare trte na 350 do 400 let. Ta naravna znamenitost je bila prvič zavarovana leta 1981, sedaj veljavni Odlok o razglasitvi Stare trte v mariborskem Pristanu za naravno znamenitost pa je bil sprejet leta

1994. Po virih pariškega trtnega genskega inštituta je trta na Lentu najstarejša znana žlahtna vinska trta na svetu; je krajevna znamenitost in poslednje živo izročilo stare kulture gojenja trte v mestnem okolju v Mariboru. Leta 2004 je bila vpisana v Guinnessovo knjigo svetovnih rekordov in je tako tudi uradno priznana za najstarejšo med vsemi žlahtnimi vinskimi trtami na svetu. Potomke Stare trte tako rastejo od Avstralije, Japonske do Francije. Ob prvem obisku v Mariboru jo je prejel tudi papež Janez Pavel II, torej ta trta raste tudi v vatikanskih vrtovih. Slovesna trgatve poteka že od leta 1987, in sicer zadnje nedeljo v

septembru ali prvo v oktobru.

Vsako leto rodi od 100 do 150 grozdov, kar znese od 35 do 55 kilogramov pridelka. Rekord je dosegla leta 1991, ko je rodila 180 grozdov v skupni teži 67 kilogramov, najtežji grozd je tehtal kar 1 kg. Sladkorna stopnja grozdja je odvisna od količine pridelka in vremenskih razmer, povprečno pa znaša od 15 do 17 odstotkov – ta rekord je bil dosežen leta 1993. Po predelavi se pridelka okoli 30 litrov vina, ki ga negujejo strokovnjaki Fakultete za kmetijstvo na Meranovem nad Limbušem v nekdanji vinski kleti nadvojvode Janeza Habsburškega. Vino napolnijo v 2,5

decilitrne stekleničke, ki jih je oblikoval Oskar Kogoj. Stekleničke vina Stare trte so reprezentančno darilo mariborskega župana, ki je tudi gospodar trte. Trideset let je za to izjemno znamenitost Slovenije svetovnega formata skrbel mestni viničar – vinogradniški strokovnjak mag. Tone Zafošnik, ki je lani o svojem delu pri oživiljanju trte napisal tudi knjigo.

Potomke trte danes najdemo na približno 100 rastiščih po Sloveniji, veliko je tudi neuradnih, ki so si jih ljubitelji vzgojili iz rozg. Prvo je leta 1990 prejela Ljubljana in raste na tamkajšnjem

gradu, drugo pa leta 1991 Ptuj. Trta raste tudi na približno petdesetih rastiščih po svetu. Najbolj oddaljeni sta v Melbournu v Avstraliji ter v Sappouru na Japonskem. Sicer pa smo posebej ponosni na tiste, ki rastejo v evropskih prestolnicah. Po moji oceni je najlepše rastišče na praškem gradu, kjer štiri trte rastejo pod kipom arhitekta Jožeta Plečnika ob promenadi grajskih vrtov, ki jih letno obiše več kot 4 milijone turistov. Rastišča so še na Dunaju, v Berlinu, v vatikanskih vrtovih, v londonskem predelu Greenwich ter pred francoskim muzejem trte in vina v Parizu.

Uradne ure KORK Ruše

Hedvika Potočar, predsednica KORK Ruše

Krajevna organizacija Rdečega križa Ruše obvešča vse občane, da bomo z mesecem majem uvedli uradne ure. Le-te bodo vsako sredo od 15. do 16. ure v skladišču Rdečega križa Ruše, Kolodvorska 38, 2342 Ruše.

V času uradnih ur bomo sprejemali stvari, ki jih želite podariti. Sprejemali bomo le čista, uporabna in nosljiva oblačila, obutev, posteljnino, brisače, otroško opremo, šolske potrebščine, delujoče gospodinjske

aparate. Če imate odvečno in delujočo belo tehniko ali ohranjeno pohištvo, vas vabimo, da se prav tako zglasite v času uradnih ur ter pustite kontaktne podatke, da jih posredujemo tistim, ki to potrebujejo.

Da bodo vse podarjene stvari prišle v prave roke, bomo tako kot do sedaj sodelovali s Centrom za socialno delo. Hkrati vas naprošamo, da nas tudi vi opozorite na morebitne posameznike in družine, ki bi potrebovali pomoč. Za izkazano pomoč in sodelovanje se vam v naprej zahvaljujemo. ■

Za čisto okolje Ruš

Na območju Občine Ruše se je v aprilu odvijala čistilna akcija, v okviru katere je bilo zbranih 5.500 kg odpadkov.

Režijski obrat OR

V sodelovanju s krajevnimi odbori, ribiči, lovci in planinci smo v Občini Ruše v soboto, 16. 4. 2016, izvedli čistilno akcijo. Za potrebe izvedbe čistilne akcije je občina priskrbela potrebne pripomočke (rokavice ter vrečke), za odlaganja zbranih odpadkov pa so bili na petih lokacijah postavljeni zaboji.

Na akciji je v okviru krajevnih

odborov, med katerimi so bili člani različnih društev, med drugim tudi potapljači, sodelovalo 188 oseb – 177 ribičev, lovcev ter planincev, ki so čistili potoke, brežino Drave, lovske rajone ter planinske poti, med planinci pa se je akcije udeležilo tudi 11 otrok. Okolje so čistili tudi učenci in učitelji Osnovne šole Janka Glazerja, kjer so akcijo izvedli dan prej. V tej akciji je sodelovalo približno 420

FOTOGRAFIJE: OR

učencev in učiteljev. Odpadke so pobirali vse od sode pri domu upokojencev do Šmidhoferja na zahodnem delu Ruš. Pridni so bili tudi dijaki GSKŠ, ki so v okolici svoje šole prav tako izvedli akcijo dan prej. Omeniti velja še člane Nogometnega kluba Pohorje, ki so čistili okolico stadiona ter del poti Zdravja od mostu do

razbremenilnika.

Občina Ruše je za vse sodelujoče na akciji delno krila tudi stroške malice, razen za učence osnovne šole, dijake GSKŠ in člane NK Pohorja. Na dan čistilne akcije je bilo zbranih kar 5.500 kg odpadkov. Skupni strošek izvedbe čistilne akcije je znašal okoli 2.600 €. ■

Čistilna in delovna akcija Planinskega društva Ruše

Odsek za varstvo gorske narave pri PD Ruše skrbi za varen korak in čiste poti.

Lidija Valenčak

V soboto, 16. 4. 2016, je bila pod okriljem Občine Ruše organizirana čistilna akcija, pri kateri so sodelovali krajevni odbori, šole in različna društva. Čiščenja smo se tako kot vsako leto udeležili tudi ruški planinci. Čistili smo planinske poti na Pohorju vse od Ruš do Areha. Skupaj nas je delo opravljalo 44 oseb, od najmlajših do najstarejših. Veseli smo bili otrok iz vrtca, ki so skupaj s starši in mentorico Andrejo čistili pot od Ruš do Dobnikovega križa. Zavarovani z gumijastimi rokavicami so tekali za odvrženimi plastenkami, papirčki ter pločevinkami in jih spravljali v vreče, ki so jih nosili starši. Ti

otroci v gozdu zagotovo ne bodo metali smeti. To so dokazali že na Dobnikovem križu, ko so po zasluženih malici za sabo vse počistili in se ponosni vrnili v dolino.

Čeprav na planinskih poteh ni veliko odpadkov, se najdejo določena mesta, kjer je praznih pločevink in plastenk v izobilju. Tako se lahko letos žal »pohvalimo« s približno desetimi polnimi velikimi vrečami odpadkov, kar je za naše lepo Pohorje veliko preveč.

FOTOGRAFIJE: PD RUŠE

Na Ruški Kalvariji pa planinci nismo samo pobirali smeti, ampak smo sekali in rezali tudi podrast, ki zastira pogled na Ruše. Tam se močno razrašča predvsem akacija, zato jo vsako leto sproti odstranjujemo.

Zahvalili bi se radi vsem, ki so sodelovali v čistilni in delovni akciji in so s tem pripomogli k lepši, čistejši naravi, v kateri bomo uživali vsi, tudi tisti, ki pomena čistilne akcije ne razumejo. ■

Merjasec Enduro Ruše 2016

Športno društvo NLP skupaj s kolesarsko trgovino Luka's bikes in MTB Ruše organizira dirko serije SloEnduro 4 fun Merjasec Enduro Ruše, ki bo 14. 5. 2016 s središčem dogajanja v Rušah.

Društvo NLP

Enduro je nova oblika gorsko kolesarske dirke, kjer se tekmovalci spustijo in vozijo na čas, vzpone pa morajo premagati v določeni časovni oviri. Je oblika etapne dirke, kjer zmaga tekmovalca z najnižjim časovnim seštevkom. Gre za množično obliko endura, saj vse etape potekajo v enem dnevu, kar pritegne tudi večjo množico ljudi. Tekmovanja se udeleži več kot 100 tekmovalcev, tudi iz mednarodnega okolja.

Dirka na Pumptrack stezi bo namenjena predvsem gledalcem in otrokom, saj o zmagovalcu ne bo odločala le vožnja po Pumtracku. Za vožnjo ne boste potrebovali

svojih koles in čelade, ker bodo na voljo testni primerki. Ta dan boste lahko testirali kolesa znamke Scott, predstavljeni bodo skiroji in kolesa Fixie, v večernih urah pa sledi koncert skupine Trash Candy. ■

PROGRAM TEKMOVANJA

9.00–10.00: Registracije in prevzem štartnih števil v Športnem parku Ruše (A)
 10.00: Training »shuttle« iz Ruš (A) do Glažute (G) za ogled tras. Organizator bo za plačilo 5 € ponudil prevoz na trening, tekmovalci se lahko organizirajo tudi sami.
 10.30–12.00: Vzpon od Glažute (G) do Areha (B) in prosti trening do cilja (E)
 12.30: »Shuttle« za tekmo od Ruš do Glažute (G) (je v ceni startnine)
 13.30: Predviden štart prve etape
 14.45: Predviden štart druge etape
 15.30: Predviden štart tretje etape
 16.30: Predviden prihod zadnjega tekmovalca v cilj
 17.00: Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad v Športnem parku Ruše (A)
 18.00: Tekmovanje Pump&Race v Športnem parku Ruše (A)
 20:00: Koncert Trash Candy v Športnem parku Ruše (A)

INFORMACIJE

Renato Kolmanko (041 644 932)

Luka Rakuša (041 819 102)

E-pošta organizatorjev: info@nlp-sport.si ali info@lukasbikes.si

Prijave na tekmo preko: www.prijavim.se

OPIS PROGE IN SISTEM TEKMOVANJA:

Merjasec Enduro Ruše bo potekal na relaciji od Areha do Ruš. Tekmovanje bo potekalo na dveh različnih trasah, skupno pa bodo na sporedu tri etape, saj se vsaka trasa vozi dvakrat. Tekmovalca mora prevoziti vse 3 etape, pri tem pa se mu šteje skupni čas etap. Potek tekmovanja je sledeč: organizator zagotovi prevoz kolesarjev in opreme »shuttle« iz Ruš (na zemljevidu je to točka A) do Glažute (G), ki se nahaja 210 višinskih metrov pod Arehom (B). Od tam kolesarji kolesarijo do starta prve etape na Arehu. Po končani prvi etapi se bo potrebno s kolesi podati nazaj na Areh, kjer bo na isti trasi

potekala še druga etapa. Tako se zgornja trasa »Areh« vozi dvakrat zapored. Po cilju druge etape sledi vzpon s 180 m višinske razlike do Cojarice (D), kjer bo start zadnje etape. Po cilju zadnje etape (E) se bodo kolesarji po gozdu brez merjenja časov spustili nazaj do Ruš, kjer sledi zaključek tekmovanja in druženje. Tekmovalci bodo na etapah startali v razmaku 30 sekund. Skupno bo proga obsegala 640 m vzpona, razdeljenega na tri transferje, spusti z merjenim časom na etapah pa bodo skupno potekali na približno 800 m višinske razlike. Za skupno zmago šteje seštevka treh najbolje odpeljanih etap.

Transfer 1: »Shuttle« + 180 m višinske razlike

Stage 1: 267 m višinske razlike

Transfer 2: 280 m višinske razlike

Stage 2: 267 m višinske razlike

Transfer 3: 180 m višinske razlike

Stage 3: 269 m višinske razlike

Prosti spust do cilja: 600 m višinske razlike

Gimnazija, kemija, farmacija – GSKŠ Ruše

Imeti možnost kakovostnega izobraževanja v svojem kraju ali bližnji okolici je vsekakor privilegij, ki ga Rušani in bližnji prebivalci imamo, seveda govorimo o Gimnaziji in srednji kemijski šoli Ruše.

Samo Robič

Že davnega leta 1645 so v Rušah ustanovili ruško latinsko šolo in jo popularno imenovali kar Ruška gimnazija. Šola je v času svojega delovanja do leta 1761 slovela

tudi zunaj meja tedanje avstrijske domovine. Srednje šolstvo se je v Rušah znova »prebudilo« leta 1947 z ustanovitvijo Industrijske šole kemične stroke Ruše in se je z različnimi izobraževalnimi vsebinami ohranilo vse do danes. Sodobna izobraževalna

ustanova Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše danes vpisuje v tri izobraževalne programe: splošno gimnazijo ter srednješolska strokovna programa kemijski tehnik in farmacevtski tehnik. Vsak program po svoje omogoča mladim pridobiti kakovostno znanje za uspešno oblikovanje svoje prihodnosti. Na šoli pa za oba dokaj dobro zaposljiva tehnična poklica omogočajo tudi izobraževanje odraslih.

Gimnazijski program temelji na splošnih vsebinah, ki dijaka primarno pripravijo na univerzitetni študij. Številne izbirne vsebine s socialnega, športnega, kulturnega področja in drugih tematskih področij so tiste, ki dajejo dodano vrednost programu. Ekскурzije, sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ter športa, e-teden,

spodbujanje talentov ter Četrtni na četrti so le nekatere izmed dijakom priljubljenih aktivnosti. Majhno število dijakov, dodatna učna pomoč ter zavzetost učiteljev so dobra izhodišča, ki se pokažejo pri uspešno opravljeni splošni maturi. Okusna, sveže pripravljena malica v kuhinji dijaškega doma (prenovljen dijaški dom seveda deluje v okviru šole) ter druženje dijakov v zeleni okolici šole v glavnem odmoru so popotnica za uspešno spremljanje zadnjih ur pouka v šolskem dnevu. Telovadnica, zunanji športni objekti ter bazen in fitness so objekti, ki jih dijaki redno koristijo pri svojem pouku. Gimnaziji s pridom uporabljajo tudi sodobno opremljeno računalniško učilnico ter amfiteater na prostem. Večdnevne strokovne medpredmetne

Pri Osnovni šoli Janko Glazer Ruše nastaja PERMAK

Andrej Gašparič

Na podlagi sodelovanja Občine Ruše s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede iz Maribora se je rodila ideja o izgradnji permakulturnega vrta v bližini osnovne šole. Tudi šola je idejo pozdravila in tako v sodelovanju med delavci režijskega obrata, učitelji in učenci osnovne šole ter strokovnjaki iz fakultete že nastaja permakulturni vrt.

Permakulturni vrt, v katerem so visoke grede, spiralna greda, pokončna greda, kompostnik in druge zanimive zasaditve, bo služil kot učni in vzgojni pripomoček za obogatitev pridobivanja znanja učencev

pri različnih predmetih. Pri oblikovanju permakulturnega vrta se upoštevajo naslednja glavna načela:

- kompostiranje,
- naravno gnojenje,
- zastiranje,
- sajenje mešanih kultur rastlin (upoštevajoč dobre in slabe sosedbe) in
- naravno oz. preventivno soočanje s škodljivci.

Pomembna značilnost permakulturnega vrta je tudi odsotnost monotonega in trdega dela, kot je na primer lopatanje in vkopavanje komposta ali vsakodnevno zalivanje in pletje plevela, kar elegantno rešimo s ponovno uporabo naravnih materialov in zastirke. ■

Šotor za fižol.

ekskurzije gimnazijcev ter tudi kemikov in farmacevtov na Ribniško Pohorje, avstrijsko Koroško in Prekmurje so pri dijakih izredno priljubljene.

Poklici s kemijskega področja so opredeljeni kot deficitarni poklici, kemiki pa so trenutno med najbolj iskanimi kadri v Sloveniji. Zaposlitev kemijskega tehnika je možna v različnih laboratorijih, v raziskovalni dejavnosti, vseh vrstah industrije, v ekologiji oz. okoljevarstvu, forenziki, zdravstvu, šolstvu in seveda še marsikje. GSKŠ Ruše je opremljena s številnimi laboratoriji ter sodobno laboratorijsko opremo in tehniko, ki bodočim kemijskim tehnikom omogoča usvajanje sodobnih znanj svojega poklica. V zadnjih letih so za bodoče kemijske tehnike razpisane celo štipendije, večkrat pa se za uspešne dijake na šoli pozanimajo tudi različna podjetja.

Najmlajši program (vpis od leta 2003), a sedaj že povsem uveljavljen, je na GSKŠ Ruše program za farmacevtskega tehnika. Kakovosten razvoj slovenske farmacevtske industrije in lekarniške dejavnosti ter vse večji pomen zdravega načina življenja so dejstva, ki izkazujejo

FOTOGRAFIJA: SAMO ROBIČ

»Kakovosten razvoj slovenske farmacevtske industrije in lekarniške dejavnosti ter vse večji pomen zdravega načina življenja so dejstva, ki izkazujejo potrebo po izobraževanju strokovnjakov s tega področja.«

potrebo po izobraževanju strokovnjakov s tega področja. Farmaceutski tehnik se najpogosteje zaposli v lekarnah, farmacevtski ali kozmetični industriji, galenskih laboratorijih, vedrogerijah in trgovinah z zdravilnimi zelišči, zdravstvu in še kje. Laboratoriji z opremo, zeliščni vrt ter šolska lekarna so

prostori, v katerih se dijaki še posebej dobro naučijo praktičnih strokovnih znanj.

Za farmacevte in kemike iz Ruš pa je značilno še nekaj – v veliki meri se dijaki odločajo za nadaljnji študij, bodisi v farmaciji ali kemiji bodisi drugih vedah. Dijaki lahko v četrtem letniku izberejo tudi peti predmet splošne mature (šola jim to lahko omogoči zavoljo gimnazijskega programa), ki jim poleg študija strokovnih programov omogoča vpis na večino ostalih univerzitetnih programov. Da so naši farmacevti in kemiki izjemno uspešni dijaki priča tudi dejstvo, da je GSKŠ Ruše že nekaj let šola z največjim številom zlatih maturantov (gledano na število vpisanih dijakov) poklicne mature v državi (64 zlatih maturantov v zadnjih devetih letih).

Zanimivi in perspektivni učni programi, sodobno opremljena šola, strokovno podkovan učiteljski kader, izjemno uspešni dijaki ter še kaj so razlogi, zaradi katerih velja razmisliti o vpisu v GSKŠ Ruše.

Gimnazija, kemija, farmacija – izkoristite možnosti, ki se vam ponujajo v vašem domačem okolju. Vabljeni na GSKŠ Ruše. ■

ULTURNI VRT

Priprava spiralne grede.

Spiralna zeliščna greda z zastirko iz pokošene trave.

FOTOGRAFIJE: ANDREJ GAŠPARIČ

Spiralna greda z zelišči.

1. maj na Pečkah

Tudi letos so kot že dolga leta doslej gasilci PGD Bistrica ob Dravi pripravili tradicionalno prvomajsko veselico.

Teja Peček

Čeprav vreme ni sodelovalo najbolje, so gasilke in gasilci skupaj z obiskovalci, ki so se podali na Pečke, vztrajali do zadnjega. Udeležencev praznovanja praznika dela nista pregnala niti dež niti mraz in prav je tako, saj je imela letošnja veselica, ki so jo priredili gasilci PGD Bistrica ob Dravi poseben namen – zbiranje sredstev za nakup novega avtomobila, ki je bilo organizirano v obliki bogatega srečelova. Gasilci

PGD Bistrica ob Dravi za svoje intervencije potrebujejo novo vozilo, obstoječi GV GP 1 je namreč star že 15 let. V njem je premalo opreme, premalo prostora, predvsem pa bi si gasilci z novim vozilom zagotovili več lastne varnosti. »Glede na vse pretekle intervencije, ki smo jih

opravili, ugotavljamo, da nujno potrebujemo nov avtomobil. Manjka nam veliko tehnike, ki bi jo morali imeti, in prav z novim avtomobilom bi si jo zagotovili,« je pojasnila Tina Rominšek, gasilka PGD Bistrica ob Dravi.

Kljub deževnemu in hladnemu dnevu so gasilke in gasilci vztrajali v dobri volji, tako kot vztrajajo tudi v mrazu, vetru, žledu, snegu in ognjenih zubljih

pri reševanju življenj. Zato je edino pravilno, da tokrat občani pomagamo njim. Za namene zbiranja denarja za novo vozilo bodo gasilci izvedli še eno veselico, upajmo, da tokrat v lepšem vremenu. »3. septembra bomo organizirali novo veselico, le lokacijo bomo prestavili v dolino, v Bistrico ob Dravi,« je povedal David Marin, gasilec PGD Bistrica ob Dravi.

Prijavite se na HUMANITARNI NOGOMETNI TURNIR v okviru LETNEGA ŠPORTNEGA VIKENDA RUŠE 2016 in s tem POMAGAJTE RUŠKIM OTROKOM

KDAJ: 19. junija 2016 ob 17. uri na stadionu v Rušah

ZA KOGA: sredstva se zbirajo za prehrano otrok, ki prihajajo iz socialno ogroženih družin, OŠ Janka Glazerja

ROK PRIJAV EKIP 6+1: 16. junij 2016 do 15. ure na sz.ruse@siol.net

DONACIJA: 50€ (seveda so tudi višje donacije dobrodošle), in sicer na TRR 0130 8603 0678 303 OŠ Janka Glazerja Ruše, Lesjakova ulica 4, 2342 Ruše s pripisom namena:

nogomet - "naziv ekipe".

V kolikor ne želite igrati nogometa, pa imate željo, da bi donirali, ste tudi zelo dobrodošli!

HVALA!!!

Več info na 031 665 999

POVELJNIK PGD BISTRICA OB DRAVI, MARKO ČERNEL

Bistriški gasilci potrebujejo novo vozilo

Špela Žerjal

Gasilci se odzovejo na vsak klic na pomoč, tokrat pa pomoč potrebujejo sami. O tem, kakšne nevshečnosti, celo ovire jim pri nudenju pomoči

predstavlja dotrajano vozilo, ki ga trenutno uporabljajo pri intervencijah, zakaj potrebujejo novega in na kakšen način zbirajo denar za ta nakup, smo se pogovarjali s poveljnikom PGD Bistrica ob Dravi, Markom Černelom.

Zakaj v vašem prostovoljnem gasilskem društvu potrebujete novo vozilo?

Potrebujemo ga predvsem zato, ker je zdajšnje vozilo dotrajano. Staro je 15 let, kar sicer za gasilske razmere ni pretirano dosti, ampak tehnika gre naprej. Predvsem pa je pomembna varnost! Prav zaradi zagotavljanja boljše varnosti gasilcev smo se odločili, da vozilo zamenjamo.

Kakšne so karakteristike obstoječega vozila z oznako GV GP 1 in kakšne bodo karakteristike novega, če jih primerjate?

Gre za gasilsko vozilo, namenjeno gozdnim požarom. Obstoječe vozilo ima zalogo vode, kapacitete 300 litrov, visoko tlačno črpalko, hitri navijak s hitro napadalno cevjo in ročnikom, dva izolirna dihalna aparata, eno motorno žago, orodje za popravilo manjših stvari, npr. eno sekiro, nekaj vrvi ... Skratka opremo, ki jo pač takšno vozilo mora imeti. V osnovi se karakteristike v primerjavi z novim vozilom ne bodo bistveno razlikovale, ker mora po sistematizaciji Gasilske zveze Slovenije to vozilo izpolnjevati določene pogoje. Vsekakor pa bo imelo novo vozilo več prostora za dodatno opremo, npr. še eno motorno žago, kar je pri intervencijah zelo pomembno! Zdaj se nam velikokrat dogaja, da je že pri prihodu na intervencijo podrti kakšno drevo in je treba narediti prostor in po navadi je ena motorna žaga premalo. V novem vozilu bosta dve, prav tako pa bo tudi več varnostnih pripomočkov, kar je bistveno za varnost gasilcev. Seveda bo imelo novo vozilo

»Prav zaradi zagotavljanja boljše varnosti gasilcev smo se odločili, da vozilo zamenjamo. Gre za gasilsko vozilo, namenjeno gozdnim požarom.«

tudi več tehnične opreme in predvsem dovolj prostora za vso opremo, ki jo še potrebujemo. Količina vode bo približno enaka, ker moramo slediti predpisani največji dovoljeni masi vozil, ki so vozna z izpitom za kategorijo B, torej tri tone in pol.

Koliko pa se bodo spremenili in izboljšali pogoji za posadko?

Najbolj ključno je, da bo imelo novo vozilo več prostora za posadko. Sicer je tudi zdajšnje predvideno za 5 oseb, s tem, da se v tem obstoječem vozilu 5 opremljenih gasilcev zelo težko pripelje na intervencijo. Trije dejansko zelo težko sedijo zadaj, ker je res premalo prostora, kar tudi s stališča varnosti ni dobro. Vozilo, ki ga želimo kupiti, pa je širše in večje, nenazadnje pa tudi bolj udobno.

Kaj pa finančna struktura nakupa? Gotovo takšen nakup predstavlja precejšnje stroške ... Koliko sploh stane vozilo, ki si ga želite, in kako boste

zagotovili ta denar?

Po naši grobi oceni bo vozilo z vso opremo stalo okoli 90 tisoč evrov. Samo vozilo približno 35 tisoč, ostale stroške pa predstavljajo nadgradnje in oprema. Denar zbiramo že od lanskega leta. Nekaj nam pomaga Občina Ruše ... Če bi bilo v Občini Ruše samo eno gasilsko društvo, bi nam ta nakup lahko zagotovila, zdaj pa se denar razdeli na tri gasilska društva, kar je seveda edino pošteno. Zato nam preostane, da preprosto potrkamo na vrata občank in občanov. Decembra je recimo potekala akcija »Koledar 2016«, ko smo gasilci malo odvrgli oblačila in tudi s tem pripomogli k pridobivanju finančnih sredstev. Prispevati je mogoče tudi preko mobilnega telefona, kjer lahko občani na številko 1919 pošljejo sporočilo PGD BOD 5 in s tem prispevajo 5 evrov za vozilo. Pravkar pa poteka tudi akcija »Podporna članarina 2016«, v okviru katere naši gasilci zbirajo namenska sredstva za novo vozilo po domovih naših občanov in slednji nas - to moram poudariti! - vedno toplo sprejmejo.

Na primerih drugih društev vemo, da so pri krstu novih vozil običajno prisotni botri. Kdo lahko postane boter v vašem primeru?

Odločili smo se za določeno vsoto za botrstvo. To je 100 evrov. Že pri podporni članarini se lahko vsakdo odloči, da bo postal boter. Botrstvo sva sicer premierno začela predsednik PGD in moja malenkost, saj se nama je zdelo prav, da napraviva zgled. Glede na to, da bo krst vozila drugo leto, imamo cilj ta dogodek združiti z našo 107. obletnico, ki jo bomo praznovali leta 2017. Želimo si, da bi lahko imeli vsaj 107 botrov. Upam, da nam bo uspelo. Še enkrat pa bi rad sporočil občanom, da je ta denar dejansko res namenski - zbira se samo za vozilo, ne za nas. Pravzaprav gre za pomoč občanom. Mislim, da naši občani zelo dobro opazijo in vedo za našo prisotnost pri raznovrstnih akcijah v občini, nedavno tudi pri čistilni akciji, kjer smo bili najbolj številčni udeleženci ... Vedno radi pomagamo, na kakršen koli način že, tudi če je potrebno prežati veje, podreti drevo, odstraniti sršene ... Zato iskreno mislim, da si to vozilo zaslužimo. Trdo delamo za to, žrtvujemo svoj prosti čas in smo zelo dobra ekipa. ■

Na Smolniku ohranjajo tradicijo postavitve majskega drevesa

Običaj postavljanja majskega drevesa oziroma mlaja v Sloveniji sega skoraj sto let nazaj, natančneje v leto 1919, na Smolniku pa vestno skrbijo za ohranjanje tega lepega običaja.

Teja Peček

Postavljanje mlaja sega v čas, ko so mladi fantje, ki so se srečno vrnili iz prve svetovne vojne, postavili drog z okrašeno brezovo krošnjo, in sicer v čast ter zahvalo Devici Mariji za srečno vrnitev domov. Tradicijo postavljanja majskega drevesa in okrasitve negujejo marsikje po Sloveniji, tudi na Smolniku v Rušah, kjer pred prvim majem postavijo mlaj na star in tradicionalen ročni način.

Postavljanje majskega drevesa ima na Smolniku močno in zakoreninjeno tradicijo, saj so bili začetki tega običaja na tem področju zabeleženi že leta 1981. Člani prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Smolnik v okviru dogodka že nekaj dni pred postavitvijo mlaja pričnejo z delom, letos pa so ob tej priložnosti pripravili tudi medgeneracijsko druženje ob krašenju. Sicer je bila letos deževna, celo malce zasnežena sreda, a nič manj praznična, saj se je takrat praznoval dan boja proti okupatorju. Gasilk in gasilcev ter tudi drugih krajanov Smolnika neprijazno vreme ni motilo, pred njim se niso skrili v toplejše kraje, temveč so se že v zgodnjem dopoldanskem času zbrali pod vrtnim nadstreškom gasilskega doma in začeli z okraševanjem majskega drevesa. Druženje, dobra volja in želja po tem, da tradicijo prenesejo na mlajše okoliške prebivalce, jih vsako leto združi in spodbudi, da se na tem dogodku zberejo v zavidljivem številu.

V resnici se priprave na postavljanje mlaja, ki na naših tleh predstavlja simbol delavskih pravic in svobode, začnejo že v začetku leta, saj je potrebno predhodno pripraviti okraske,

ki bodo krasili vrh drevesa.

Nekaj dni pred postavljanjem mlaja moški del gasilcev izbere pravšnje drevo, ki ga nato ob svečanem dogodku postavijo. Na vrhu drevesa, ki se ga postavlja na predvečer praznika dela, pa se pritrjuje okraski in slovenska zastava. Na vejah so obešeni raznorazni trakci, ki so prav tako odeti v barve naše zastave.

»Že leta in leta sem kot najstarejša članica PGD Smolnik prisotna pri okrasitvi drevesa. S tem nadaljujemo tradicijo, ki jo je začela naša predhodnica, Jolanka Ketiš, ki nas je naučila in nam pokazala, kako se tej stvari streže. Naša dolžnost je, da s to tradicijo nadaljujemo,« je povedala najstarejša članica PGD Smolnik, Ana Marija Rižnik. Ob tem je obudila spomine postavitve mlaja in praznovanja 1. maja. »To je bil nekoč pravi praznik delavcev. Tega dne so se veselili vsi delavci, dobili so kuhano klobaso in kruh in že takšna malenkost je bila povod za veliko veselje in radost. Veste, nekoč ni bilo interneta in televizije, temveč je bistvo življenja predstavljalo druženje. To je bila prava gasilska veselica.«

Pri okrasitvi drevesa že od malih nog sodeluje tudi Danica Očko, ki je članica PGD Smolnik že od leta 1958. »S tem se ukvarjam že od svojega 9. leta naprej. Pri postavljanju in okraševanju mlaja gre poleg tradicije tudi za druženje in veselje. Včasih smo imeli ob tem prazniku prave veselice, zdaj tega žal več ni. Prav zato se trudimo pritegniti še mladino, da bi ohranili in nadaljevali s tem prekrasnim običajem,« je povedala Očkova.

Letos je tako majske drevo krasilo več kot 30 krajanov, gasilcev in gasilk. Glavni poudarek tokratnega dogodka je bilo

FOTOGRAFIJE: BKTV

medgeneracijsko druženje, in kot je bilo že rečeno, obiskovalcev domov ni odgnalo slabo vreme, saj so ob veselju in dobri volji vztrajali vse do večera. Mlajši so ob tem pridno srkali bogato znanje in izkušnje starejših občanov.

In kaj sledi, ko je prvomajsko drevo okrašeno in pripravljeno? Postavljanje mlaja, seveda! Nekoč je pri postavljanju sodelovala praktično cela vas, dandanes pa se mlaj ponekod postavlja s pomočjo raznovrstnih mehanizmov, od traktorjev, avtolestev in podobnih pripomočkov. Na Smolniku pa je drugače – tam ga namreč še vedno postavljajo ročno. Pri tem sodelujejo vsa tri prostovoljna gasilska društva v občini Ruše: PGD Smolnik, PGD Ruše in

PGD Bistrica ob Dravi. Letos so jim dobrih 33 m visoko drevo prišli pomagat postavljati tudi iz sosednjega društva PGD Kamnica.

»Pri postavljanju mlaja na ročni način je zelo pomembna tehnika. Drevo je težko in dolgo, zato je potrebno biti pazljiv, saj lahko že najmanjša napaka pripelje do velike nevarnosti. A do sedaj na srečo do tega pri nas še ni prišlo. Drevo na Smolniku postavljamo že od leta 1981 in za tradicijo skrbimo še danes,« je povedal Uroš Zorman, namestnik poveljnika PGD Smolnik. Da je tudi letos postavitve potekala kot po maslu, je poskrbel vodja oziroma t. i. komandir postavljanja, Franc Svenšek, častni poveljnik PGD Smolnik. ■

KAJ SO NAM O TRADICIJI POSTAVLJANJA MLAJA NA SMOLNIKU POVEDALI OBISKOVALCI?

Anita: »To je prijetna tradicija in opažam, da jo fantje obvladajo. Vsako leto se udeležim postavljanja prvomajskega drevesa, saj je ta dogodek nekaj posebnega. Ročno postavljanje je še posebej zanimivo. Mislim, da je za takšno postavljanje potrebno imeti dosti znanja in poguma.«

Karel: »Zavedati se moramo, da je to stara tradicija, zato se mi zdi pomembno, da jo ohranjamo in spodbujamo ter nadaljujemo z njo. Prav poseben pomen ima ročno postavljanje prvomajskega drevesa, saj se je tako postavljalo že od nekdaj, danes pa je to navada le še malo kje.«

Zora: »Prireditelji so poskrbeli za čudovit dogodek in druženje, zaradi tega se ga tudi vsako leto udeležim. Spomnim se, da so drevo enkrat postavljali mehansko, ampak to ni bilo to. Ročno postavljanje je tradicija, ki se je spominjam še od malih nog. Gre za posebne občutke veselja, druženja. To je namreč tisto, kar nam je še ostalo.«

Drago Strnad: »Postavljanje mlaja je zelo prijeten dogodek, kakršnih bi moralo biti v naši občini več. Skupaj s tovariši nam je uspelo postaviti prvomajsko drevo 'na roke', ne nazadnje imamo kar nekaj izkušenj s tem, saj smo ga na enak način postavljali kar 5 let zapovrstjo pri Tovarni dušika Ruše. Mislim, da se je v ruški občini letos postavilo drevo samo tukaj na Smolniku in nikjer drugje. Sicer pa je to praznik, ki danes po mojem mnenju nima več takšnega pomena, kot ga je imel nekoč, še posebej ne za delavce, saj je v ruški občini velika brezposelnost.«

POGLOBLJENO

JE KRESOVANJE »IZGORELO«?

Tradicionalnega kresovanja v Rušah letos ni bilo, glavni vzrok tiči v neodzivnosti na javni poziv za organizacijo te prireditve.

BESEDE: ŠPELA ŽERJAL FOTOGRAFIJE: SXC, BK TV

Prižiganje kresov je ena najstarejših tradicij pri nas. Sprva so kresove prižigali na kresno noč (23. junij), kar so povezovali z ljudskimi šegami, navadami in običaji. V času turških vpadov (15. in 16. stoletje) so na slovenskih tleh postavljali in prižigali kresove po hribih, kar je služilo kot obeščanje vasi pred nevarnostjo. Pozneje se je pričela navada prižiganja kresov na zadnji večer aprila, torej na predvečer praznika dela, 1. maja. Temu so sledili številni kresovi tudi v Rušah. Še več, pred petimi leti so člani društva TIC Ruše pričeli s projektom »Malo mesto – največje kresovanje«, s čimer so Ruše posta(ja)le prepoznavne obiskovalcem od blizu in daleč. S projektom so organizatorji razširili običajen koncept »veselice« ob prižigu ognja, in

sicer tako, da so dodali tradicionalno (ročno!) postavljanje prvomajskega drevesa, otroški program, vaške igre (v katerih so se preizkušali člani raznovrstnih lokalnih društev), baklado oz. organiziran pohod z baklami po ulicah nekoč močno industrijskih Ruš (ki so ga običajno spremljali tudi godbeniki in mažoretke), ob kresu pa so tradicionalno (in za Ruše edinstveno!) prižgali še kresnega moža (ki je simboliziral odganjanje oz. »zažiganje« vsega hudega ali zlobnega ter priključitev pomladi in dobre letine).

A letos kresovanja ni bilo, ker se nihče ni prijavil na javni poziv za organizacijo te prireditve. Številni krajani so svojo zgroženost izrazili med šušljanjem po ulicah, za »šankom«, nekateri tudi na družabnih omrežjih, nekaj pa jih je bilo pripravljeno svoje mnenje deliti z nami.

KAKŠNO JE MNENJE OBČANOV?

Cvetka Kos iz Ruš

»Zelo žalostno ... Res, žal mi je, da v Rušah ni bilo kresovanja. To ima nek pomen. To je 1. maj, praznik dela! To je bilo druženje Rušanov, druženje nekega delavskega naroda. Ljudje so se zbirali, sedaj pa gre vse ... ne vem ... Nimam besed. Zelo sem razočarana!«

Martin Lesjak iz Ruš

»Zelo žalosten sem, da kresovanja ni bilo. Mislim, da so Ruše tipično delavsko mesto in praznovanje 1. maja, praznika dela, bi si Ruše zaslužile. Pohvaliti moram bivše organizatorje kresovanja, to je TIC Ruše, čeprav so imeli vstopnino, kar je bila napaka, ampak razumem, da organizator brez te vstopnine ni mogel zaključiti finančne konstrukcije. Tukaj je kriva občinska uprava ali pa občina ali pa občinski svet ... ne vem, koga naj krivim za to, ker niso v občinskem proračunu namenili sredstev za takšno prireditev, kar bi po mojem morali storiti, ker si ljudje to zaslužijo.«

Franci Marn iz Ruš

»Po eni strani hočejo varčevati, ampak pozabljajo, da je to delavski praznik. Tradicionalen, ki so si ga delavci izborili za svojo svobodo! Mlajši pozabljajo vso to zgodovino, ki so jo priborili naši dedje, očetje! Oni tega dobesedno ne spoštujejo. Vse skupaj je postalo samo moderni kapitalizem, kjer se na veliko grabi in baše. Zelo sem razočaran.«

Anita Polak iz Bistrice ob Dravi

»Meni, in mislim, da tudi vsem občanom, je zelo žal, da tega ni bilo. Zaradi ruškega kresa so bili vsi ostali kresovi po vaseh, recimo v Bistrici, ukinjeni, da je ostal eden, tradicionalen in velik. Škoda, res. Tu je generacija delavskih ljudi, ki so delali v tovarni dušika in se po mojem zelo radi spominjajo tega običaja. Na kresovanje so prihajali, da se družijo in da ohranjajo tradicijo. To je bilo fantastično srečanje in veselje.«

Vinko Šart iz Ruš

»Kolikor slišim, se ljudje malo zgražajo ... da so bili navajeni, da je kres bil, da je to bila letna tradicija, zdaj pa je vse zamrlo. Slabo se počutimo. Kot da smo manjvredni, da tega ni bilo pri nas. Pričakovali smo, da bo. To je bilo veselje za vse.«

RAZOČARANI TUDI GASILCI

Drago Strnad, občinski gasilski poveljnik

Najprej obudiva spomine. Na kakšen način ste gasilci zadnjih nekaj let spremljali in doživljali kresovanje?

5 let je bilo dobro organizirano, takrat je kresovanje organiziralo društvo TIC. Gasilci zelo radi pomagamo in radi vidimo, da se nekaj dogaja v tem našem lepem mestu Ruše, zato smo pristopili na pomoč tudi pri kresovanju. Tudi letos bi. Ne moremo pa prevzeti organizacije, ker to ni naše poslanstvo. Vsekakor

pa smo vedno pripravljene vsakomur priskočiti na pomoč.

Bodiva bolj konkretna ... Kaj so bile vaše naloge pri kresovanju?

Vsak organizator mora dobiti naše soglasje, torej soglasje gasilske organizacije. Mi smo priskočili na pomoč na ta način, da smo izvajali požarno varnost, ki jo mora imeti vsak prireditelj. Skupaj z godbo in mažoretkami smo spremljali baklado oz. pohod z baklami po našem mestu. Na samem kresovanju smo najprej postavljali drevo, bili prisotni tudi pri prižigu kresa, ko je ta izgorel, pa smo morali še naslednji dan dežurati in polivati žerjavico.

Ker letos v Rušah ni bilo kresovanja, niste postavljali prvomajskega drevesa. Kaj menite o tem?

Mi smo majsko drevo vsako leto pripravili tako, kot mora biti. Pripeljali smo ga iz gozda, nato okrasili in ga z vsemi tremi društvi tudi postavili. Letos smo čakali do zadnjega. Drevo stoji v naši občini, in sicer v kraju Smolnik, kjer smo ga postavljali po naši tradiciji, vsa tri gasilska društva. In tudi v bodoče ga bomo.

Ampak prav v Rušah drevesa ni, torej je to mesto ostalo brez enega osrednjih simbolov praznika dela?

Žal mi je za Ruše. Prišli smo do zaključka, da pač ne bomo pri vsakem gasilskem domu postavljali drevesa. Za gasilce je dovolj, če stoji eno. Dogovorili smo se, da ga bomo postavljali na Smolniku. Mogoče bo drugo leto tam tudi kres, kot je bil včasih, ko je tam potekalo sindikalno srečanje. Mogoče se bo prestavila lokacija, čeprav je bila tista pri tovarni dušika odlična. Odvisno je od organizatorjev ...

Boštjan Lesjak, vodja projekta »Malo mesto – največje kresovanje«

Zakaj ste po nekaj letih uspešne organizacije »Malega mesta – največjega kresovanja« letos »obupali«?

Največji dejavnik je bil to, da je zmanjkalo energije. Preveč polen se je skozi vsa leta metalo pod samo organizacijo. Velikokrat smo slišali, koliko naj bi člani TIC Ruše zaslužili v tem projektu ... Poleg tega so določeni politični odločevalci zavračali projekt ali pa ga sabotirali, nekateri med njimi celo tako, da so na primer leta 2014, ko smo prvič uvedli vstopnino, govorili, da je ne bodo plačali, ker se jim to zdi brez veze, drugi so želeli imeti rezervirane mize in tako naprej. Poglejte, projekt je bil dejansko narejen za Rušane. Za promocijo Ruš, da bi gostinci iz Ruš nekaj zaslužili, da bi se lahko Rušani veselili ob projektu s postavitvijo majskega drevesa, z otroškim programom, z vaškimi igrami, s pohodom z baklami. Nam, članom TIC Ruše, je še najtežje pri srcu, da letos tega kresovanja ni bilo, ampak mislim, da se morajo ljudje prej vprašati, zakaj ruška podjetja niso podprla tega projekta?

Nenazadnje so ravno ona tista, ki zaposlujejo v Rušah, in to je praznik delavcev! Sindikati po drugih občinah, ki organizirajo takšne prireditve, za to namenajo po 30, 40 tisoč evrov! Mi v letu 2014 in 2013 s strani občine za projekt nismo prejeli niti evra. Lani končno smo. In letos je bil na podlagi tega narejen javni poziv, pa pogledajte kaj se je zgodilo – prijavil se ni nihče! Torej? Sami smo projekt komajda financirali, kljub temu da smo od občine dobili 3.000 €, zaslužili s točilnimi pulti, si pridobili še nekaj sponzorskih sredstev in pobirali vstopnino. Zavedati pa se morate, da smo v petih letih, kolikor smo delali na projektu, v tem pustili eno leto svojega življenja. Ko ti potem nekdo reče, da si ne zaslužimo vsaj neke pohvale ali zahvale, potem je bolje, da ga več ne izvajamo in ga prepustimo ... temu, kar se je z njim zgodilo letos, na žalost. Mislim,

»Preveč polen se je skozi vsa leta metalo pod samo organizacijo. Velikokrat smo slišali, koliko naj bi člani TIC Ruše zaslužili v tem projektu. Poleg tega so v preteklosti določeni politični odločevalci zavračali projekt ...«

da so si nekateri končno enkrat realno izračunali, kolikšen je strošek, in ugotovili, da tega denarja na tržišču preprosto ni. Po drugi strani pa verjamem, da je projekt, ki je v Ruše pripeljal osem tisoč ljudi, težko »nadomestiti«. Verjetno je bil prisoten tudi ta strah. V osnovi pa mislim, da je bil problem v financah.

Torej lahko glede na vse skupaj predvidevamo, da projekta tudi v prihodnje ne boste izvajali več?

To bi v tem trenutku težko dejal. Meni je hudo, da se je projekt ustavil. Vseeno sem pričakoval, da bo nekdo pograbil priložnost ... Projekt je imel fantastično reklamo, ljudje so ga poznali. Mene in člane TIC-a so letos mnogi – tudi gostinci in novinarji – še na dan kresovanja klicali in spraševali, ali kres bo ali ne. Mislim, da ima projekt še vedno velik potencial. Je pa vprašanje, ali ga bodo Rušani začutili in dejansko iz njega nekaj naredili. Kot vodja in iniciator projekta sem v bodoče pripravljen pomagati, ampak dejansko je finančno breme veliko, prav tako pa tudi skrbi, ki tičijo za tem. Zato mislim, da bi morali tako občani kot podjetja in občina malo »pogledati vase« in razmisliti, koliko so pripravljeni pomagati. Pri tem moram poudariti, da so nam društva vedno pomagala! Verjamem, da za drugo leto obstaja možnost, da se projekt ponovno prebudi, bo pa to verjetno možno samo tako, da bomo ljudje stopili skupaj.

Kaj mislite o tem, da so ljudje ostali brez takšne prireditve?

Težko ocenim, kako so drugi to dojemali. Kolikor sem slišal, so ljudje dejansko razočarani. To razumem, ampak ne bi dejal, da je sedaj vsega konec. Po mojem je treba sestati za isto mizo, pametno nastavitvi načrt in projekt lahko živi dalje. Kresovanja so se izvajala pred TIC Ruše in kresovanja se bodo izvajala še po TIC Ruše. Ljudje so to sposobni narediti, mogoče pač v malo manjšem okviru, ampak najbolj pomembno je, da se obeleži ta dan. Mislim, da je to za ljudi ključno.

CEZAM JE POZIVAL, ODZIVA NI BILO

Gorazd Ladinekom, v. d. direktorja CEZAM

Zakaj niste kot javni zavod prevzeli letošnje organizacije kresovanja, še posebej ob dejstvu, da ste prevzeli martinovanje leta 2015, ki so ga pripravljali člani istega društva kot kresovanje v zadnjih letih?

Zaradi tega, ker ni bila pokrita finančna konstrukcija projekta. Smo pa objavili »Poziv društvom, organizacijam, neformalnim skupinam in posameznikom, ki delujejo na območju Občine Ruše ...«, a se na poziv ni odzval nihče.

Zakaj ste ta poziv objavili šele dober mesec dni pred prireditvijo, natančno 25. marca, zakaj ne prej?

Zaradi več različnih dejavnikov ... Lahko povem, da ni bil sprejet niti proračun, sicer pa težko odgovorim na to ...

Kaj je po vašem mnenju razlog, da se nihče ni odzval oziroma prijavil na objavljen poziv?

Očitno se ta prireditev iz ekonomskega vidika ne izplača, vsaj v takšni obliki, kot je bila zadnjih nekaj let. Očitno je to glavni vzrok, da se ni prijavil nihče, ker so verjetno vsi mislili, da morajo narediti enako, kot je bilo do sedaj.

Lahko »neorganizacijo« kresovanja z vaše strani pričakujemo kot neke vrste precedens tudi za v bodoče ali bo prihodnje leto kaj drugače?

Projekti, ki že v osnovi ne bodo imeli pokrite finančne konstrukcije, se zagotovo ne bodo izvajali v organizaciji CEZAM-a, vsaj dokler sem sam odgovorna oseba CEZAM-a, tako da se lahko smatra to kot precedens, če že do sedaj ni bilo tako.

Kaj menite o tem, da so domačini in tudi obiskovalci od drugod, ki so zadnjih nekaj let prihajali v Ruše na kresovanje, ostali brez tovrstne prireditve, ker je očitno nihče ni želel organizirati?

Če samo pogledamo opis praznika na https://sl.wikipedia.org/wiki/Praznik_dela, je jasno, kakšen praznik je to in kdo bi ga moral organizirati. Če nobeno društvo, organizacija, neformalna skupina ali posameznik, ki delujejo na območju Občine Ruše, nima interesa organizirati prireditve kot je kresovanje ob prazniku dela, kljub temu da je občina zagotovila 3.000 € za izvedbo programa, operativno pomoč režijskega obrata pri ureditvi prostora, mize, klopi in razpoložljive šotore Občine Ruše ter brezplačno uporabo prostora, CEZAM pa je hkrati zagotavljal še oder s streho ter manjše ozvočenje, potem vam je verjetno jasno, da takšna prireditev očitno ni tržno zanimiva.

STROŠKI ORGANIZACIJE SO PREVISOKI ZA VZDRŽEN PRORAČUN

Karin Jurše, direktorica Občinske uprave Ruše

Ali in kako je Občina Ruše v zadnjih letih sofinancirala organizacijo kresovanja in kakšne pogoje ste ponudili letos?

Občina je v preteklih letih na pobudo društva TIC Ruše pomagala pri izvedbi prireditve – kresovanja. V letošnjem letu je društvo sporočilo, da kresovanja ne bo organiziralo. Na javnem pozivu, ki ga je objavil CEZAM, pa smo potencialnim organizatorjem zagotavljali enake pogoje pomoči kot v preteklosti, to je 3.000 € finančne pomoči ter zagotavljanje prostora, sodelovanje z režijskim obratom ipd., kar pa konec koncev tudi predstavlja neko vrednost.

Ker se nihče ni prijavil na poziv, me zanima, ali bo prihodnje leto kaj drugače? Boste morda spremenili pogoje ali pa kot ustanovitelj javnega zavoda CEZAM slednjega določili za izvedbo kresovanja? Nenazadnje so prevzeli organizacijo martinovanja leta 2015, ki so ga do takrat pripravljali v istem društvu kot projekt »Malo mesto – največje kresovanje«.

Tudi v preteklosti je bila tradicija kresovanja že prekinjena in to ne samo v Rušah, temveč tudi v drugih krajih Slovenije. Običajno je bilo in je še, da so takšna kresovanja organizirala društva, sindikati in druge organizacije. Stroški organizacije kresovanja po izračunih daleč presegaajo sredstva, ki jih je proračun zagotavljal za te namene, zato tudi javni zavod, ki je financiran iz proračuna, ne more izvajati takšnih prireditev. V primeru martinovanja so sredstva proračuna zadoščala za izvedbo prireditve.

Kaj menite o tem, da so domačini in tudi obiskovalci od drugod, ki so zadnjih nekaj let prihajali v Ruše na kresovanje, ostali brez tovrstne prireditve, ker je očitno nihče ni želel organizirati?

Očitno tudi zelo uspešno organizirana kresovanja v preteklih letih niso prinašala profita tistim, ki so jih organizirali oziroma na njih sodelovali s svojo ponudbo. Če bi bilo kresovanje tržno zanimivo, bi imeli problem z izbiro organizatorja med številnimi prijavljenimi – pogoji, ki jih je nudila občina so namreč ostali enaki –, pa temu ni bilo tako, saj se ni prijavil nihče. Prireditev mora imeti finančno pokritje. Če v njej ne vidijo tržne niše posamezni ponudniki (npr. gostinci) in če ob tem upoštevamo negodovanje ljudi ob uvedbi vstopnine (npr. v lanskem letu), seveda take prireditve ni možno izpeljati brez tega, da ne bi bilo na njen račun okrnjeno drugo prireditveno dogajanje ali druge dejavnosti v Občini Ruše. Opazen je namreč trend vsakoletnega zmanjševanja proračunskih prihodkov, kar pomeni, da je potrebno zmanjševati in prilagajati tudi proračunske odhodke. Iz vidika lokalne skupnosti je seveda vprašanje, ali dajati več denarja za »kruha in iger« ali za namene, ki imajo vsaj potencial, da v prihodnje ustvarjajo novo vrednost. Občina seveda ocenjuje, da je večji učinek dosežen, če bo sredstva namenila razvoju in pomoči podjetjem. ■

POGLOBLJENO

EDI SEJDINOVIČ

Boksarski šampion iz Ruš, pred katerim se tresejo kolena cele Slovenije.

BESEDE IN FOTOGRAFIJE: UROŠ MAJČENOVIC

Edija številni strokovnjaki označujejo za najbolj perspektivnega slovenskega boksarja, kar pa glede na njegove rezultate niti ni čudno, saj s svojo konkurenco pometa kot za šalo. Pri svojih 19. letih pravzaprav v Sloveniji v svoji kategoriji sploh nima resnega nasprotnika. Ekskluzivno za Ruške novice smo se mu pridružili med pripravami na državno prvenstvo in na kvalifikacije za uvrstitev na

olimpijske igre v Riu, pri katerih mu pomaga znan ruški bodybuilder in strokovnjak za telesno pripravljenost Matjaž Ozim. Morda se Edi res spretno umika udarcem svojih nasprotnikov, a tokrat se mu ni uspelo umakniti našemu mikrofonu. V nadaljevanju si lahko preberete nekaj podrobnosti o njegovih začetkih, napornih treningih, nokavtih in razbitih arkadah ...

Edi, kdaj si pričel trenirati boks in kaj te je navdušilo zanj?

Boksati sem začel z dvanajstimi leti, torej se z boksom ukvarjam že dobrih osem let. Nad tem športom me je v prvi vrsti navdušil oče, velik navdih zame pa je bil tudi film Rocky. Trenirati sem začel v Mariboru, moj prvi trener je bil Darko Šerbinek, kasneje pa sem pričel sodelovati z Igorjem Rašičem, pod njegovim mentorstvom sem dosegel ogromen napredek.

Si kar petkratni državni prvak, v katerih kategorijah si osvojil naslove?

Dva naslova sem osvojil v kategoriji do 56 kilogramov, dva do 64 kilogramov in enega v kategoriji do 60 kilogramov. Za aktualno državno prvenstvo, ki bo potekalo konec maja, se še vedno odločam med kategorijama do 64 in do 69 kilogramov. V slednji kategoriji je malo močnejša konkurenca, ampak načeloma poznam vse borce, vse sem tudi že premagal.

Junija se boš odpravil v Baku, kjer bodo potekale kvalifikacije za olimpijske igre v Riu ...

Tako je. Pred kratkim sem se že udeležil podobnih kvalifikacij – Evropskih olimpijskih iger – a mi žreb ni bil najbolj naklonjen, saj sem izgubil proti odličnemu domačinu kubanskega porekla. Borec je bil sicer precej starejši in izkušenejši od mene, a to so nasprotniki, ki jih moram pričakovati v članski konkurenci. Zdaj me torej čakajo nove kvalifikacije za nastop na olimpijskih igrah v Riu, ki so organizirane v Bakuju. Cilj, ki vodi v Rio, je uvrstitev med prvih pet najboljših boksarjev, hkrati je to tudi zadnji vlak za Rio. V Bakuju se bom boril v kategoriji do 64 kilogramov.

Ali si tudi tukaj seznanjen s svojimi nasprotniki, kakšne so tvoje možnosti za uspeh?

Veliko jih poznam, čisto vseh pa ne, vedeti je potrebno, da te kvalifikacije potekajo na svetovnem nivoju in ne samo na evropskem. Seveda se kvalifikacij ne bodo udeležili tisti boksarji, ki so se že uvrstili na OI, prav tako je veliko odvisno tudi od žreba, zato upam, da mi bo tokrat bolj naklonjen. A prepričan sem, da bom imel z dobrim treningom in veliko vložene truda lepe možnosti za uspeh.

Če govoriva o slovenskem boksu, ne moreva mimo Dejana Zavca. Kaj ti kot boksarju predstavlja njegovo ime?

V bistvu je Dejan slovenski športnik, ki je za slovenski boks napravil veliko, največ do sedaj. Morda njegova tehnika res nikoli ni bila na najvišjem nivoju, je pa bil zagotovo eden izmed bolj delavnih in vztrajnih boksarjev. Krasila ga je izredna, surova moč in pa borbenost. Znan je bil po izredno močnih udarcih in po neomajni volji.

S tem, ko si postal državni prvak, si postal tudi član slovenske boksarske reprezentance, a to zate ni dovolj, zdaj se kališ in dokazuješ tudi izven naših meja, predvsem v Evropi. Koliko borb s tujimi boksarji imaš na leto?

Res je, v Sloveniji je konkurenca borcev pač omejena, zato se izpopolnujem tudi izven naših meja, v okviru tega imam približno osem do devet borb na leto s tujimi borci. Sicer pa je moja statistika okoli 75 borb, od katerih sem več kot polovico zmagal, med njimi so bili tudi štirje dvoboji z nokavtom.

Si tudi sam že kdaj prejel udarec, ki te je spravil v nokavt?

Nekajkrat sem že bil »odsoten«, da, a nikoli nisem »zaspal« oziroma padel na tla.

Kako pa je s poškodbami pri boksu? Koliko zlomljenih kosti si že imel?

Jasno je, da je pri tem športu izpostavljenost poškodbam velika, zato pogosto prihaja do njih. Imel sem že presekanjo glavo, razbite arkade, počene kosti na rokah, zlomljen prst, ha ha, očitno mi je uspelo stakniti že vse mogoče poškodbe. Zanimiv je dogodek z državnega prvenstva, ko sem si med prvo borbo zlomil prst, a sem nadaljeval z dvoboji in si ga v finalni borbi zlomil še na drugem mestu, no, na koncu sem vendarle zmagal.

Kako in koliko treniraš?

Treniram vsak dan, tudi do večkrat na dan. Zdaj, v fazi priprav tudi do trikrat dnevno. Skušam kombinirati trening vzdržljivosti, predvsem s tekom, vaje za moč in pa tehniko boksa.

Kaj od tega je najbolj pomembno pri boksu?

Vse od naštetega, še najbolj od vsega pa je pomembno srce borca. To pomeni, da je borec pripravljen na boj ne glede na okoliščine, ne sme ga biti strah, ko vstopi v ring, pripravljen mora biti na boj v vsakem trenutku. To je nekaj, kar je človeku prirojeno.

Koliko pa spariraš z drugimi borci?

Veliko, ponavadi vsaj enkrat na teden. Ker v Sloveniji nekako nimam pravega partnerja oziroma konkurenta, spariram tudi s tekmovalci v kategoriji do 75 kilogramov, prav tako se na

sparing večkrat odpravim v sosednje države, na Hrvaško ali v Bosno. Pogosto tudi drugi profesionalni boksarji pokličejo mene in me povabijo na sparing. Nazadnje sem na primer boksal z odličnim Črnogorcem Dejanom Zlatičaninom med njegovimi pripravami na Rogli. To je bila odlična izkušnja. Skupaj sva se borila 9 rund.

Je velika razlika med spariranjem z boksarjem, težkim 65, in z boksarjem, težkim 75 kg?

Seveda, razlika je ogromna. Predvsem v moči, sicer pa je pomembno

tudi to, kako se znaš gibati, kako si hiter, veliko razmišljanja je potrebnega med samim dvobojem.

Verjetno zato strokovnjaki pravijo, da boks ni zgolj pretep, ampak strateški šport. Kako se ti lotiš nasprotnika?

Kot sem že omenil, je v boksu zelo pomembno veliko razmišljati, skušati ugotoviti, kje so tiste slabe točke nasprotnika. Sam ga preizkušam v gibanju, v borbi od blizu, ugotavljam, kako je odporen na udarce ... Skušam ugotoviti, kakšna je njegova fizična pripravljenost, kako močan je njegov udarec. Potem na podlagi ugotovitev gradim strategijo naprej.

V boksu poznamo tri udarce – direkt, aprekat in kroše, kateri je tvoj najbolj priljubljen oziroma tvoje največje orožje?

Zagotovo je to levi kroše.

Si levičar?

Ne, desničar. Imam pa močnejše levo zapestje.

Kako pa je s financami v boksu pri nas?

Stanje je zelo slabo. O tem najbolje govori dejstvo, da si večino svojih stroškov, udeležb na tekmah in opremo plačujem sam, da mi jih ne krije slovenska reprezentanca. Obljubljali so sicer povračilo stroškov, ampak se to kasneje ni uresničilo. Sam dejansko ne zaslužim od boksa nič, zato moram zraven tudi delati. Veliko mi pri vsem skupaj finančno pomaga moj oče.

Zadovoljen bi bil že s tem, če bi mi kakšen pokrovitelj sponzoriral opremo za trening in tekmovanja. Če torej postavim ob stran veliko pomoč moje družine, bi v finančnem smislu lahko dejal, da podpore iz domačega okolja skorajda nimam. Prav tako nisem mogel kandidirati za naslov Športnika Ruš na Športni zvezi Ruše, kjer so mi povedali, da to ni mogoče, ker treniram v Mariboru. Sta mi pa Občina Ruše in BK TV sedaj omogočila brezplačno uporabo dvorane in fitnesa. Malo drugače je bilo le na kvalifikacijah za olimpijske igre, kjer je stroške pokrtil Olimpijski komite Slovenije, dobili smo tudi reprezentančna oblačila.

Po drugi strani pa je na profesionalnem boksarskem nivoju finančna slika precej drugačna, kako sploh poteka prehod iz amaterskega boksa v profesionalne vode?

Najprej naj povem, da se v amaterskem boksu boksa tri runde po tri minute, v članski konkurenci brez zaščitnih čelad, v profesionalnem boksu pa se borci merijo med seboj 12 rund. Obstaja pa tudi amatersko-profesionalni nivo, ki predstavlja neko vmesno pot in kjer se boksa 5 rund po tri minute, prav tako brez čelad. To je relativno nova oblika boksarske organizacije, kjer pa bokсар že lahko nekaj zasluži.

Kakšen je tvoj cilj v boksu? Kaj si želiš doseči?

Kot vsakemu pravemu športniku, tudi meni trenutno predstavlja prvi cilj uvrstitev na olimpijske igre v Rio, nato pa se bom po vsej verjetnosti počasi premaknil v polprofesionalno in kasneje v profesionalno sfero boksa.

Kateri bokсар je tvoj vzornik?

Floyd Mayweather Jr., neporažen profesionalni šampion v več kategorijah, in pa Gennady Golovkin, kazahstanski profesionalni bokсар, ki ima trenutno v lasti vse štiri naslove (IBF, WBO, IBO in WBC) v srednje teži boksarski kategoriji.

Kaj pa v težjih kategorijah?

V bistvu težkih kategorij ne spremljam veliko, vse skupaj je zame preveč statično. Seveda so bili v preteklosti borci v težkih kategorijah, ki so mi všeč, še posebej Mike Tyson, ki takrat ni imel konkurence. Najbolj me je očarala njegova želja po zmagi in neverjetna bojevitost. Če pogledam še globlje v zgodovino, moram seveda omeniti še Muhammada Alija. Današnji težkači, kot je na primer Kličko, pa ves boj več ali manj podredijo šovu, ki je namenjen gledalcem.

Na začetku si omenil, da je bil velik navdih za tvojo boksarsko pot film Rocky. Kolikokrat si pogledal ta film?

Niti sam več ne vem, verjetno velikokrat, saj poznam na pamet skoraj vse dialoge v njem. Pravzaprav poznam dialoge vseh delov tega filma, ha ha.

MATJAŽ OZIM

Edi se pripravlja na državno prvenstvo in na kvalifikacije za olimpijske igre tudi s pomočjo Matjaža Ozima, znanega ruškega strokovnjaka za fizično pripravo in vrhunskega bodybuilderja.

Z Edijem sta lep primer, da je šport v Rušah na zelo visoki ravni, oba žanjeta vrhunske uspehe, zdaj bosta skušala tudi združiti tvoje znanje in njegov talent, kako sta se sploh našla?

V bistvu me je poklical Edijev oče in me vprašal, če bi mu bil pripravljen pomagati pri njegovih pripravah in treningih, predvsem na področju povečanja moči in eksplozivnosti. Edi ima odlične predispozicije za boksarja, njegov trener Igor Rašič je iz njega napravil boksarja z odlično tehniko, boksarja, ki zna razmišljati z glavo, in boksarja, ki ima vrhunsko kondicijo, saj z lahkoto boksa vse tri runde.

O povečanju kakšne moči govoriva?

Temu jaz pravim surova moč. Na Edija s tega vidika gledam kot na nebrušen diamant, ki ga je potrebno fino obdelati, mu dodati eksplozivno moč, saj ima odlično genetsko podlago. Morda je imel v preteklosti premalo poudarka na tej vrsti treningov.

Kakšen je cilj vajinega programa?

Kljub temu, da neke resne konkurence v svoji kategoriji na domačih tleh nima, bo rezultat najinih treningov vendarle najprej viden prav na državnem prvenstvu. Najin

cilj je, da bi pričel borbe zaključevati predčasno, bodisi z nokdavni ali s tehničnimi nokdavni. Na voljo sicer nimava dosti časa, ampak Edi je, odkar sva začela s treningi, izredno napredoval, tako po moči kot po eksplozivnosti.

Verjetno ima Edi temu primeren jedilnik – kakšen je, na čem je poudarek?

Tako je, njegov jedilnik je visoko proteinski, to pomeni, da temelji na rdečem mesu, ribjem mesu in na zelenjavi. Ker je do prve tekme le še mesec dni časa, morava loviti idealno telesno težo. To pomeni kuriti maščobno tkivo in pridobivati mišično maso. Predvsem je pomembno, da bo na tekmah močan in svež. V prvih štirinajstih dneh je na primer izgubil 5 kilogramov maščobnega tkiva in razvil nekaj mišic, ki jih prej ni razvijal. Še vedno pa imava na voljo kar nekaj prostora za izboljšanje. Najin cilj je, da v nadaljevanju izgubi vsaj kilogram maščobnega tkiva na teden, kar z režimom treninga, ki ga imava ta trenutek, ne bo problem. To znese približno 150 gramov maščobe na dan, kar pomeni 1400 kilokalorij deficita ali z drugimi besedami dve uri intenzivnega treninga.

Kakšen režim treningov si predpisal zanj?

Vsako jutro mora Edi začeti s tekom, ki traja vsaj 50 minut, teči mora na tešče, ker se takrat pokuri največ maščobe, hkrati pa s tem prebudi metabolizem. Potem imava

trikrat tedensko še poseben trening za razvoj eksplozivnosti in moči na visokem nivoju. Plus tega ima Edi vsak dan treninge tehnike boksa s trenerjem Igorjem Rašičem.

V rezultate torej ne gre dvomiti?

Vsekakor ne, v kolikor bo stopnja treningov ostala na tako visokem nivoju. Najbolje so se rezultati pokazali na ekshibicijskem dvoboju, ki ga je imel Edi pred kratkim, v katerem je pometel z nasprotnikom. A poudarjam, da je še vedno nekaj rezerve, ki jo lahko izkoristiva, mislim da sva sedaj na približno 75 odstotkov poti. Ko bova dosegla vrhunec, pa je najina naloga, da takšno pripravljenost vzdržujeva. Kot zanimivost naj povem, da uporabljava tudi vaje moči in ravnotežja starodavnih mojstrov kung fuja, ki potekajo v naravi.

Bosta imela za kvalifikacije za olimpijske igre kakšen dodaten program?

V bistvu niti ne, ker je premalo časa, v tej fazi niti ni pametno eksperimentirati s kakšnimi novimi prijemi, da slučajno ne pride do prevelike utrujenosti telesa. Bolje je, da je na kvalifikacijah spočit, ne pa utrujen.

Kakšen faktor ima počitek pri telesnih pripravah?

Ogromen. V tempu treningov, kot jih ima Edi, mora glede na svoja leta vsak dan spati vsaj osem ur. To je idealni čas počitka. Pravzaprav sem mu predpisal, da si mora pred spanjem nastaviti budilko na 8-urni cikel. ■

Kaja Lukač v Rušah uresničuje svoje sanje

Mlada Rušanka, ki je začela ustvarjati že kot majhna punčka, je danes diplomirana likovna umetnica. Iz Ruš je za nekaj časa odpotovala v Anglijo, od koder se je vrnila bogatejša za številne življenjsko dragocene izkušnje. Sedaj, ko je »doma«, pa jih želi na svoj način deliti z znanja in umetnosti željnimi. »S srčno zahvalo vsem mojim, ki trdno stojijo za mojim hrbtom. Zaradi njih lahko uresničujem svoje sanje,« je med pogovorom poudarila Kaja Lukač.

BESEDILO: ŠPELA ŽERJAL | **FOTOGRAFIJE:** OSEBNI ARHIV KAJE LUKAČ, BK TV

Večina sokrajanov, torej tudi bralcev tega intervjuja, te pozna kot "ruško umetnico", zato začniva tukaj, na domači grudi, kjer si gotovo dobila svoje umetniške temelje. Bi rekla, da si to podedovala, da imaš likovno ustvarjanje tako rekoč v krvi?

Poleg podedovanega talenta sta bistveni vzpodbuda in vzgoja na področju kulture. Vsi moji domači imajo talent na svojem umetniškem področju – brat in oče na področju glasbe, mama in dedek sta likovnika, babica pa na področju literature. Njihovo zanimanje za kulturo mi je bilo zmeraj blizu. Priznati moram, da je bilo včasih osredotočanje na eno stvar težko, potrebovala sem veliko časa, energije in marsikatero odrekanje, da sem spoznala, kaj je dejansko tisto, kar me poseblja.

Kako si začela ustvarjati, kdaj in kako danes ustvarjaš? Se umakneš v samoto, v naravo, kam? Kakšen sploh je ta proces? Kaj te navdihuje in kako dolgo nastajajo tvoja dela?
Začetka se sploh ne spomnim, razen risanja na trinožniku, ko sem bila še »na kahlici«. Razcvetela sem se v času študija, ko so kljub

minimalnemu trudu padale desetke. Ker sem bila zelo vedoželjna, sem ves čas srkala znanje in predvsem delala, delala, delala – zase. Danes ustvarjam v urejenem ateljeju v Rušah, pravzaprav je moj atelje kar zraven dedkovega. Tam imam mir, nimam niti interneta. Ko imam navdih, idejo, sem zelo nestrpna in komaj čakam na konec tedna, ko imam čas ustvarjati. Slike ponavadi nastajajo nekaj dni, včasih tudi kak teden ali dva. Moj glavni navdih so ljudje. Ni lepšega kot tisti posebni čar v očeh, tista energija, ki jo ima vsak izmed nas. In pri vsakem je drugačna. Vsak je svoja slika. Velikokrat iščem motivacijo in navdih tudi v starih mojstrih. Od njih se učim posredno, veliko stvari pa se moram domisliti sama. Zaradi konkurence v svetu umetniki in umetnostni zgodovinarji skrbno varujejo svoje znanje, kar pa dolgoročno škodi razvoju same umetnosti. Sama sem se odločila drugače.

Ker vemo, da je tvoj dedek, gospod Mirko Vovšek, med krajani znan tudi kot »oče Vinske poti«, predvsem zaradi številnih likovnih del, ki ji jih je posvetil temu delu Ruš, me zanima, ali tudi ti razmišljaš o kakšnem likovnem projektu,

posvečenem samo in zgolj Rušam ali delu mesta, v katerem si odraščala? No, čeprav so bile Ruše takrat še največja slovenska vas ...

Ruše so še zmeraj vas – vsi se namreč poznamo med seboj, največja pa je zaradi največjih src, ki bijejo tukaj. Takšna je moja teorija. Ruše bodo zmeraj moj dom, moje korenine. Rušanom bi rada povrnila možnost izobraževanja v kulturi, kar je začel že moj dedek. In sicer s pomočjo Mariborske razvojne agencije, kjer se trenutno usposabljam za to, da bom odprla umetniško šolo v svojem ateljeju. Ta bo drugačna od tistih, ki jih poznamo v našem okolju. Šola bo delovala na podlagi vajeništva, pozabljeni metodi, ki je vzgojila največje evropske mojstre. Ker se umetnosti ne da posplošiti, hočem pri učencih izbrusiti unikatnost, kar bom dosegla z individualnim pristopom – iz tega se je razvilo tudi ime moje šole Art of my Own (Moja lastna umetnost). Trenutno učim štiri dekleta, ki so v obdobju zadnjega pol leta izjemno napredovala, še sama komaj verjamem. Opažam, da izredno hitro črpajo znanje, hkrati pa uživajo, se družijo in delijo svoja mnenja. Zelo sem ponosna na njih!

Z domače grude si nekaj časa nazaj odpotovala v Anglijo. Česa vsega si se tam naučila in kakšne izkušnje si prinesla nazaj domov?

Na odhod v Anglijo gledam kot na širitev obzorja. Naučila sem se dobrih pedagoških izkušenj in prijemov, spoznala sem druge kulture, predvsem pa sem se naučila umetnosti, ki jo Anglija skrbno hrani. Muzeje in galerije sem obiskovala tedensko, Narodno galerijo v Londonu poznam že skoraj na pamet, da, vseh njenih 66 sob ... Enkrat so me morali iz nje celo »prijazno nagnati«, saj sem ob skiciranju enostavno pozabila na čas ... V letu in pol, kolikor sem bila v Angliji, sem tudi ilustrirala otroško knjigo sokrajana in človeka mnogih idej – Petra Andreja. Tako so me »Rege ali Žabje frke« potisnile v svet raziskovanja ilustriranja. Teh knjig sem iz Anglije navlekla za cel kovček! **Svoja dela si najprej razstavljala v Rušah, kasneje pa so se začela pojavljati tudi povabila na gostovanje. Kam so te povabili prvič in kako se spominjaš tistih občutkov in misli, ki so te takrat gotovo prevzemale?**

Prve razstave ne pozabiš nikoli. Bilo je toplega 9. aprila 2010, takrat brez snega in vse je cvetelo. Razstava je bila v organizaciji Rulika, bilo je polno ljudi, manjkalo ni niti rogljičkov in jagod! Največ obiska sem zmeraj imela doma. Tudi najuspešnejša razstava Chiaroscuro je bila v Rušah in galerija je tudi takrat pokala po šivih. Sicer sem razstavljala že marsikje – v Rogaški Slatini, Ljubljani, Oplotnici, Mariboru, ampak prvo gostovanje je bilo na dvorcu Retzhof v Avstriji, kjer sem bila izbrana kot ena izmed šestih študentk, ki smo razstavljale v

svoji dvorani. Otvoritev je bila prestižna, odzivi zelo pozitivni. Mogoče sem se takrat začela zavedati vseh svojih sposobnosti. Takrat sem prvič predstavila Rdečelasko, sliko ki je najbolj osebna in je nastala v času moje bolezni ter je še do danes ena najboljših. Kakšni občutki so me obdajali takrat? Mislim, da se jih takrat sploh nisem zavedala, bila sem precej nervozna in osredotočena na brezhibno razstavo, bil je kar naporen tempo. Vsekakor pa se lastna prizadevanja obrestujejo kasneje, ko dejstva zapišeš v svoj življenjepis. Konec koncev je prepoznavnost sicer nujna za dobiček, ampak ne spremeni odnosa do slikanja – to je temelj.

Torej si med dosedanjimi deli na Rdečelasko najbolj ponosna oziroma ti največ pomeni – koliko del sploh imaš vse skupaj?

Najboljša dela nastajajo v skrajnostih. Rdečelaska, ki sem jo slikala 4 mesece, medtem ko sem bolna obležala za pol leta, je bila vse, kar me je gnalo naprej. Gre za sliko mojega alter ega. Tudi slika z naslovom Portret brata je nastala med iskanjem zadnjih kančkov energije ob dokončevanju diplome. Ampak mentor, spoštovani profesor Pandur, je vedel, da bo zadnja najboljša, zato mi je naložil še eno, končno sliko. Obe sliki sta v lasti mojih staršev kot zahvala, ker sta mi dala več, kot jima bom kadarkoli uspela povrniti. Slike Triptih so nastale po razočaranju prve ljubezni, Sanje 2 in Kleo pa sta najbolj sveži, nastali sta takrat, ko sem zgradila sebe, in sta pojem ženske moči. Koliko je vseh slik, ki sem jih naslikala, iskreno ne vem, zagotovo pa se število vrti okoli 100, če k temu prištejem še akvarele in risbe, pa vsaj 200 več. Če slike niso razstavljene, se jih večina nahaja v mojem ateljeju, kjer jih deponiram. To ne pomeni, da jih skrivam pred javnostjo, prej nasprotno, vesele bodo ogledov, če se jih kdo odloči obiskati ob skodelici čaja.

Nedavno smo si lahko tvojo najnovjšo razstavo ogledali v mariborskem Vetrinjskem dvorcu. "Začuti jih" si zapisala v naslov razstave. Koga ali kaj si želela, da ljudje začutijo ob ogledu?

Sebe. Začutimo tiste slike, v katerih vidimo sebe. Umetnost stimulira hormone zaljubljenosti. Na nas delujejo brezčasno, poglobljajo nas in iz nas vlečejo pozabljene lepote. Zato negativizma pri meni ni. Vsi smo izredno lepi, dobri in srčni. In čim prej se moramo naučiti na ta način gledati tudi nase, še posebej, ko gledamo sliko, s katero se poistovetimo. To, katero sliko si izberemo

za svojo najljubšo, pove veliko o nas samih. Zanimivo je dejstvo, da sliko zmeraj kupijo pravi ljudje. Kot da bi iskali svoj delček sestavljanke. **Po predstavitvi te razstave si povedala, da si na poti uresničevanja svojih sanj. Kaj konkretno si imela v mislih, kakšne so tvoje sanje, ki jih uresničuješ?**

Pokojni g. Yeoman me je v srednji šoli vprašal, kaj bi rada bila, ko bom velika. »Slikarka in ravnateljica svoje šole,« je bil moj odgovor. Takrat so se mi smejali, sama pa vem, da je to moje poslanstvo. Če ne bi imela vzgoje, ki sem jo imela, najverjetneje ne bi bila tam, kjer sem danes. Bi našla svojo srečo, način izražanja, bi bila samosvoja? Močno dvomim. Zavedam se te nujnosti, zato želim to omogočiti naslednjim generacijam. Posameznikom, ki jih umetnost veseli, zanima ali pa bi radi stopili v svet umetnosti. Ste vedeli, da smo Slovenci eden najbolj talentiranih narodov? Pri nas znaša delež talentiranosti kar 25 odstotkov, medtem ko v ostalih evropskih državah ta vrednost doseže le okoli 4–8 odstotkov. Tudi Ruše izstopajo v številkah. Zato bodo vrata mojega ateljeja s septembrom odprta v obliki umetniške šole vsem otrokom od 3. do 18. leta, kakor tudi upokojencem z željo po ustvarjanju in vsem odraslim, ki bi se radi v umetnosti sprostiti v obliki hobija. Za »firbce« pa bo mogoče preizkusiti delavnice v poletnih mesecih.

Se lahko vsakdo nauči risati, slikati ali kipariti ne glede na starost, spol, izobrazbo ... ali se

človek pač rodi s tem čudovitim darom za likovno umetnost?

Vrhunska umetnost je sestavljena iz treh predpostavk – talenta, znanja in dela. Marsikaj od tega se lahko spodbudi s pravimi metodami, a so te za vsakega drugačne. Ne morem zagotoviti, da bom vzgojila novega Rembrandta ali Picassa, znam pa iz posameznika izvabiti njegovo posebnost in jo izpiliti. Posebnost imamo vsi posamezniki, s tem smo ustvarjeni, brez izjeme. Zato

presežek ali vrhunski talent ni nujen pogoj, prav tako ne mladost ali izobrazba. Dovolj sta že želja in strast do ustvarjanja. Sama vidim, da me je to popeljalo zelo daleč.

Znan izrek francoskega filozofa Reneja Descartesa je "Mislim, torej sem," ti pa praviš "Umetnost je to, kar sem." Nam lahko to pojasniš?

Na to vprašanje bom odgovorila prav tako s citatom. Mark Twain pravi: »Dva najpomembnejša dneva v tvojem življenju sta dan, ko si se rodil, in dan, ko si ugotovil, zakaj.« ■

INDUSTRIJSKO OBMOČJE BIVŠE TOVARNE DUŠIKA RUŠE

BESEDE: UROŠ MAJČENOVIČ FOTOGRAFIJE: TOMI PROSNIK

Že dalj časa je v Rušah veliko odprtih vprašanj na temo industrijskega območja naše bivše Tovarne dušika Ruše. V medijih veliko slišimo o različnih ekoloških žariščih in odloženih gumah, kar pa nikakor ni edina zgodba. Že kratek sprehod skozi območje nam kaže zelo klavarno stanje nekaterih delov nekoč slavne tovarne. Hkrati imamo na drugi strani na območju kar nekaj ambicioznih podjetij, ki se trudijo uspešno delati. O tem, zakaj je za nas to območje pomembno, kakšno je dejansko stanje in ali obstajajo možnosti za razvoj, smo povprašali vodjo projektov g. Tomija Prosnika, ki se v lokalni skupnosti ukvarja z gospodarstvom.

Zakaj je območje bivše TDR za Ruše pomembno?

Tovarna dušika Ruše je bila ključno gonilo razvoja Ruš in okolice vse od leta 1917, ko so se med prvo svetovno vojno na Dunaju odločili ustanoviti podjetje za proizvodnjo kalcijevega karbida. Z delovno silo ruskih ter italijanskih ujetnikov so zgradili tovarno, ki je bila takrat ključna pri razvoju različnih varilnih tehnik v svetu. Po vojni je bila TDR skupaj s hidroelektrarno Fala nacionalizirana, v vmesnem obdobju so svoj proizvodni program intenzivno širili in tako je uspešno delovala vse do osamosvojitve ter začetka privatizacije okoli leta 1991. V najboljših časih je zaposlovala preko 2000 ljudi iz celotne regije. Marsikoga od nas ne bi bilo v Rušah, če ne bi bilo te tovarne, kar pomeni, da je vsekakor pustila neizbrisen pečat na naši zgodovini, mentaliteti in kulturi.

Kako Rušani doživljamo to območje?

Ključno pri tem je zavedanje, da sta industrijska dejavnost in delavska kultura pomenili model preživetja več generacij Rušanov in vseh ostalih, ki so iz vseh delov takratne Jugoslavije prišli v Ruše zaradi dela v TDR. Tudi moja generacija je odraščala v tem duhu, ki se je poenostavljeno glasilo nekako tako: Pridno delaj, drži se pravil in zate bo poskrbljeno. Za vse bo dovolj prostora in ga je tudi bilo. Tovarna je hkrati z vlogo največjega zaposlovalca delovala tudi kot gonilna sila razvoja kraja, ki je v tesni povezavi z lokalno skupnostjo skrbela za dobrobit ljudi. Pomagala je graditi infrastrukturo, ceste, stanovanja, hiše, šole, kulturne domove, razvijala rekreativne površine in skrbela za zabavo. Nosila je veliko dodatno vrednost in tistim, ki smo odraščali v tem okolju, je bilo lepo. Ko je v tranziciji ta model razpadel, je nastala ogromna praznina in večina ljudi, ki so leta in leta pridno delali, je ostala na cesti. Celo življenje smo rastle v duhu enotnosti, v naslednjem trenutku pa je to razpadlo in vse, kar so ti ljudje delali, je bilo s časom razvrednoteno in izkoriščeno v druge namene. Potrebne večine za življenje in delo v tistih izjemno kaotičnih pogojih je imelo zelo malo ljudi, pa še za večino tistih »uspešnih« se je dolgoročno izkazalo, da so samo hlepeli po poceni družbenem premoženju, ki so ga želeli potem drago prodajati. Večina delavcev pa je skozi celotno obdobje razpada vsekakor bila prikrajšana za marsikaj in to dejstvo je po mojem mnenju tudi ključni razlog, da se v Rušah 25 let kasneje še vedno soočamo s posledicami travme in grenkim priokusom na vseh ravneh. Skrajni

čas je, da damo to preteklost tja, kamor spada, potegnemo lekcijo in korakamo naprej.

Kakšno je trenutno stanje?

Trenutno stanje na območju bivše TDR je posledica stečajnega postopka, v katerem se je premoženje enotne tovarne prodajalo po delih, tako

da kljub zunanjemu videzu enotnega območja le-to že dolgo ni lastniško. Prav tako obstaja iluzija, da je možno na tem območju ponovno zagnati eno močno tovarno ali da celo obstaja nekdo, ki lahko o tem odloča. Samo ožje območje bivše TDR med upravno stavbo Agroruše in zbirnim centrom je sedaj razdeljeno na več kot 20 različnih lastnikov. Ko smo naredili sliko zadnjega lastniškega stanja, je slika bolj podobna tetrisu kot neki urejeni strukturi. Lastniki različnih delov imajo razumljivo vsak svoje interese, saj gre za njihovo premoženje, s katerim oni gospodarijo. Tako imamo tam urejena, zdrava in ambiciozna podjetja, na sosednjih parcelah pa ekološko žarišče s slavnimi gumami ali propadajoče zgradbe. Prav tako je območje odprto za dostop, določeni nespodobneži pa situaciji ne pomagajo, ko ponoči pripeljejo salonitne plošče ali kakšne druge odpadke in jih

odložijo kar za prvimi vogalom. Tudi kraje, tatvine in vlomi se pojavljajo in običajno to doživljajo tisti, ki se najbolj trudijo ter so prisiljeni potem reševati situacije na lastne stroške. Vse naštetu pa še ni največja težava. Že od začetka stečaja predstavlja največji problem dejstvo, da je bila infrastruktura prodana skupaj z zemljišči. To pomeni, da je vzpostavitev in vzdrževanje dostopov, cest ter določene komunalne opreme prepuščeno razpršenim lastnikom in s tem prej omenjenim različnim interesom. Omrežja na območju so bila zasnovana in narejena za enotno tovarno, ne pa za 20 različnih odjemalcev, od katerih ima vsak svoje potrebe, in sedaj imamo stanje, v katerem nihče ne vidi celotne slike, in to ima izredno zaviralni učinek na razvoj. Tudi ceste so lastniško v nesorazmernih deležih, razdeljene med desetine različnih lastnikov, sedaj pa si predstavljajte situacijo, da v teh pogojih pridobivate dovoljenja ali želite komunalno opremiti svojo parcelo. V večini primerov potrebujete soglasje cele palete lastnikov z različnimi interesi in to se lahko zelo hitro spremeni v nočno moro. Tudi izsiljevanja so prisotna in poleg vse energije, ki je v današnjih razmerah potrebna za uspešno delo na trgu, se morajo podjetja ukvarjati še s takšnimi situacijami. Kot jaz vidim, takšno stanje ne služi ničemu in nikomur, ni privlačno za zdrave investicije in na koncu tudi špekulanti nimajo nič od tega, saj vrednost kapitala v takšnem stanju ne more rasti.

Kaj je možno tam narediti?

Uspešni modeli delovanja takšnih območij v Sloveniji in tujini so različni. Poglejmo primer Cone Tezno, kjer so lastniki ustanovili zavod, ki upravlja s cono in skrbi za urejeno delovanje ter promocijo območja. Druga možnost je lahko, da lastniki ustanovijo podjetje, ki prevzame takšno vlogo. Tudi občina lahko prevzame iniciativo, kar smo sedaj tudi naredili, kljub temu da gre tukaj za zasebno lastnino. Občina na območju nima premoženja in s prevzemanjem te vloge si na glavo kopljemo samo

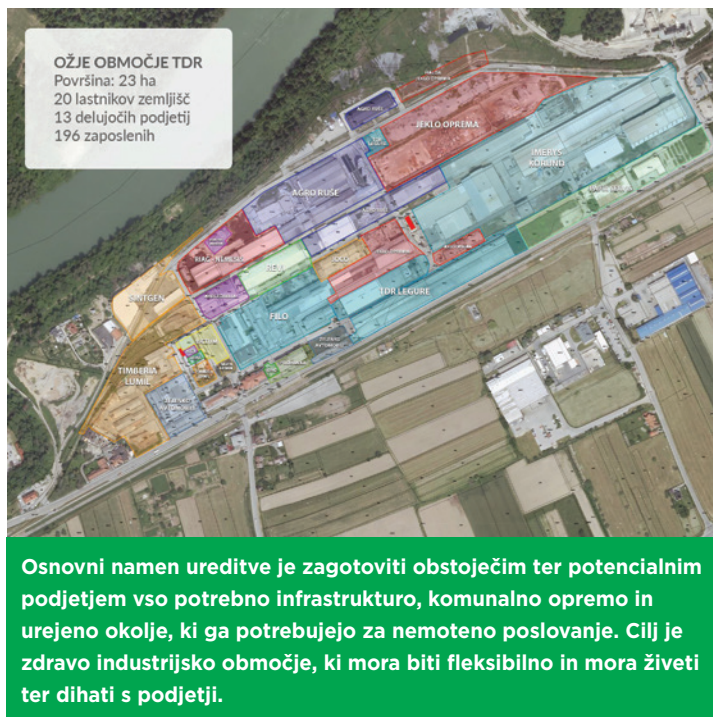
dotatno odgovornost. Vendar smo zaradi prej omenjene pomembnosti območja v lokalni skupnosti pripravljene prevzeti iniciativo. V ta namen smo tudi odprli komunikacijo med vsemi deležniki, da najprej prepoznamo, da imamo skupne cilje. Lastniki zemljišč, podjetja, lokalna skupnost, izvajalci gospodarskih javnih služb in država moramo tukaj nastopiti enotno, drugače bodo zadeve ostale takšne, kot so. Osnovni namen

ureditve je zagotoviti obstoječim ter potencialnim podjetjem vso potrebno infrastrukturo, komunalno opremo in urejeno okolje, ki ga potrebujejo za nemoteno poslovanje. Cilj je zdravo industrijsko območje, ki mora biti fleksibilno, mora živeti in dihati s podjetji. Želimo vzpostaviti okolje, ki bo na podjetja delovalo stimulatивно, jih podpiralo in omogočalo rast, saj si podjetja najbolj želijo poštenega sogovornika pri reševanju težav ali pri razmišljanjih o investicijah. V Rušah so podjetja, kot so Mega Metal, Messer, ECOM in Alchrom Thies, že dokazala, da nimamo slabe pozicije, tudi na primeru Geberit je očitno, da znamo narediti vse potrebno in ambicioznemu podjetju nuditi ustrezno okolje za zdrav razvoj. Stanje je sicer še daleč od idealnega, ampak ključno je, da vztrajno delamo v smeri razvoja. Župan že od začetka mandata individualno in preko iniciative za

gospodarstvo intenzivno komunicira s podjetji ter tudi stalno išče rešitve. Tudi z Območno obrtno-podjetniško zbornico Ruše odlično sodelujemo.

Kako se lotiti takšnega izziva?

Mi smo prve analize že naredili, odprli dialog in skozi pogovore s podjetji že marsikaj slišali ter tudi izpostavili, sedaj pa smo debato pripravljene konkretizirati. Tukaj lahko vsi skupaj veliko naredimo, saj si, kot se je izkazalo skozi pogovore, podjetja želijo korakov naprej, gre namreč za njihovo prihodnost. Namen prve faze je bil povezati deležnike in vzpostaviti komunikacijo, saj sta pri takšnem velikem številu vpletenih zaupanje in pretok informacij ključnega pomena. Hkrati želimo na območju vzpostaviti določen red, tako da se bodo slišana podjetja, ki imajo težave, in tisti, ki ravnajo neodgovorno, začeli zavedati, da takšno delovanje prinaša posledice. Ekološko sporne dejavnosti na območju že nekaj časa preganjamo preko različnih inšpekcij, celo odvnetnike smo angažirali, da zadeve pri pristojnih pospešimo. Tudi politika lahko naredi svoje, Ruše imamo že tradicionalno izredno politično moč, in če bomo delovali povezano, bo naš glas slišan zelo daleč. Ravno v petek smo imeli obisk delegacije Ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo, g. Zdravka Počivalška, ki je prišla v Ruše s pomočjo g. Ljuba Germiča. Minister je takoj povedal, da kljub temu da trenutna vlada ni kriva za trenutno stanje, je država vsekakor odgovorna, in kot je direktorica občinske uprave Karin Jurše izpostavila na srečanju, gre tukaj za razvoj regije in reševanje enega ključnih problemov visoke brezposelnosti, ki se kot jara kača v Rušah vleče že od devetdesetih. Država ima s podporo ureditve takšnega območja možnost konkretizirati interes za vzpodbujanje gospodarstva in pokazati rezultate. Mi kot občina ali država smo premajhni, konkurenca pa je prevelika, da bi lahko pri tako pomembnih gospodarskih vprašanjih lomili kopja in si metali polena pod noge. Tukaj moramo najti skupni jezik, nastopiti enotno in skupaj intenzivno delati za rešitve. ■

SLOVENSKI DNEVI KNJIGE V RUŠAH:

»KDO JE KOMU KNJIGA?«

Letos smo se v Rušah s tridnevним dogajanjem poklonili knjigam, v okviru dogodka so potekali knjižni sejem, gledališka premiera in izvirna Živa knjižnica.

BESEDE: TEJA PEČEK FOTOGRAFIJE: BK TV IN MITJA FLORJANC

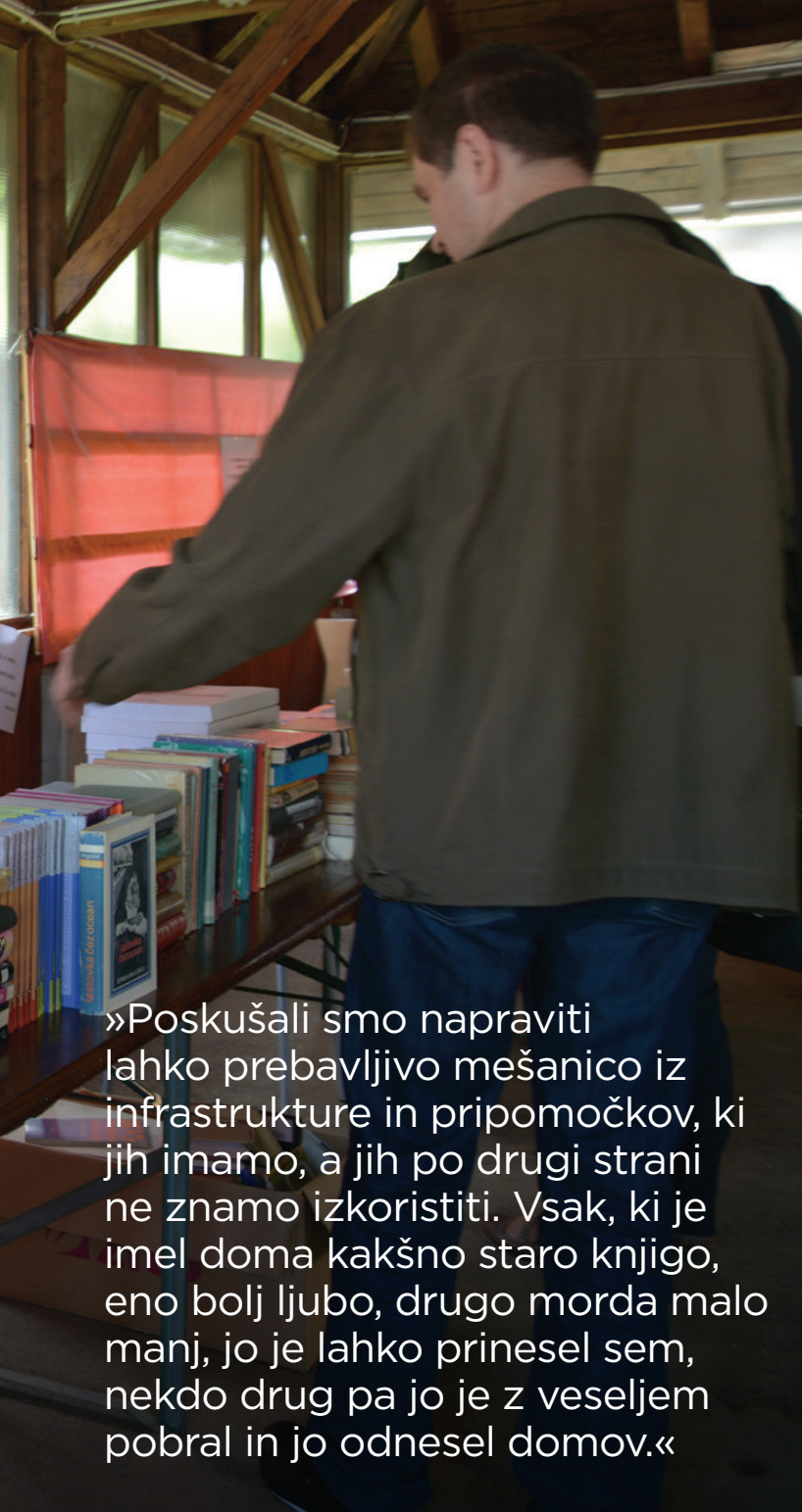
Pestro dogajanje, ki je bilo naklonjeno knjigam in pisani besedi, se je v Rušah pričelo v petek, 22. aprila. Za otvoritev so organizatorji izbrali zdaj že znan prireditveni prostor – tako imenovano pokrito tržnico. Slednjo so okusno opremili s citati znanih avtorjev, s čimer so obiskovalce spodbudili k razmišljanju o branju, knjigah, kulturi in jeziku, hkrati pa ponudili pestro sejmsko izbiro. »Poskušali smo napraviti lahko prebavljivo mešanico iz infrastrukture in pripomočkov, ki jih imamo, a jih po drugi strani ne znamo izkoristiti. Vsak, ki je imel doma kakšno staro knjigo, eno bolj ljubo, drugo morda malo manj, jo je lahko prinesel sem, nekdo drug pa jo je z veseljem pobral in jo odnesel domov,« je pojasnil avtor koncepta

knjižne tržnice na Lamprehtovi domačiji, Peter Andrej iz CEZAM-a.

Po drugi strani pa so dneve knjige oplemenitili tudi s humanitarno noto. Zbirali so namreč prostovoljne prispevke za učence OŠ Janka Glazerja Ruše in na ta način »rešili« tudi knjige. »Zbrane dobrotelne prispevke smo namenili učencem OŠ Janka Glazerja Ruše, hkrati pa tako na nek način rešujemo knjige in po drugi strani tudi evre, ki so se zapicili globoko v žepe, iz katerih ne najdejo poti. Z dogodkom, kot je bil ta, se trudimo reševati tudi globok dolgčas, ki je v Rušah predvsem med mladimi zelo prisoten,« je še dejal Andrej.

Del večdnevnega programa, ki so ga ob dnevih knjige pripravili v Rušah, so posvetili sobotni premieri gledališčinikov Mladega odra

»Poskušali smo napraviti lahko prebavljivo mešanico iz infrastrukture in pripomočkov, ki jih imamo, a jih po drugi strani ne znamo izkoristiti. Vsak, ki je imel doma kakšno staro knjigo, eno bolj ljubo, drugo morda malo manj, jo je lahko prinesel sem, nekdo drug pa jo je z veseljem pobral in jo odnesel domov.«

Ruše – MOR, ki so s predstavo Vse ob pravem času razvedrili vse zbrane v dvorani Doma kulture. Po besedah režiserke in scenografinke predstave, Tanje Lužar, je predstava nastala v vznemirljivih časih, zato ni naključno izbrala enodejank. »V predstavi je v ospredju čas poln nekih čudnih energij, zato sem iz tega tudi črpala naslov – Vse ob pravem času. Za predstavo sem izbrala štiri enodejanke, ki so se mi zdele po aktualnosti najbolj primerne in ki pokrivajo različna vprašanja, s katerimi bi se danes morali soočiti,« je pojasnila Lužarjeva in dodala: »Mislim, da so prav dogodki, kot so dnevi knjige, super, da se ljudi spodbudi k branju. Ljudje ob sodobnih elektronskih in drugih medijih enostavno ne pomislijo na to, da bi v roke prijeli knjigo, zato sem tudi uprizorila enodejanko Besede, besede, besede.« Mladi igralci so nam zaupali, da so si na odru dali duška in se z lahkoto živeli v različne vloge zbirke enodejank, prefinjene besedne komike, absurda in kritike sodobnega sveta. »Vloge so si bile med ▶

RAVNO OB PRAVEM ČASU

Matej Kovič, poznavalec ljubiteljskega gledališča

V aprilu sem si ogledal premiero Mladega odra Ruše, ki je v Kulturnem domu uprizoril svoj zadnji projekt – štiri enodejanke s skupnim naslovom Vse ob pravem času. To je bil že tretji projekt omenjene gledališke skupine, ki pod mentorskim in režiserskim vodstvom Tanje Lužar deluje že dobri dve leti.

Lani sem si ogledal njihovo predstavo Bog masakra, marca letos pa še literarni večer, ki je bil posvečen ruškima literatoma Alenki in Janku Glazerju. Kot obe pretekli predstavi me je tudi zadnja navdušila. Iz ekipe kar veje želja po ustvarjanju in umetniškem raziskovanju. Zadnja predstava je sestavljena iz štirih domiselno izbranih enodejank (Besede, besede, besede, Blabilon stolp, Dr. Fritz ali sile svetlobe in Variacije na temo smrti Trockega). Vsaka enodejanka posebej postavlja številna vprašanja, na katera bi morali biti pozorni – predvsem v današnjem času. V enodejanki Besede, besede, besede smo se soočili s tremi opicami, ki pa seveda niso opice, pač pa prisproda ljudi. Soočili smo se z vprašanji na temo uporabe besed in njihove teže in tako pod vprašaj postavili izrek, da »beseda ni konj«, ampak ima včasih globok pomen. V Blabilon stolpu smo se morali vprašati, kje je bog, in se navsezadnje strinjati z glavnima junakoma zgodbe, da je bog povsod, če ga le nosiš v sebi.

V zadnjih dveh enodejankah pa so nas mladi gledališčniki znova in znova soočili z vprašanji življenja, večnosti in minljivosti. Reči moram, da sem vesel, da se v Rušah obuja gledališko delovanje, v še večje zadovoljstvo pa mi je, da umetnost za nas raziskujejo mladi. Močno upam, da se bo gledališka skupinica obdržala ali morda celo povečala in da si bomo lahko kaj kmalu spet ogledali kakšno njihovo novo stvaritev.

SLOVENSKI DNEVI KNJIGE V RUŠAH

seboj različne, zato je bilo toliko bolj naporno. A v vsaki od njih najdeš delček sebe, se razživiš, si upaš malo več in to pokažeš na odru,« je vloga opisala igralka Mojca Hinteregger. »Vsaka izmed vlog je imela svoje prednosti in svoje slabosti oziroma prav posebne izzive. Vsaka po svoje je bila posebna in drugačna,« je svoje občutke ob igranju opisal igralec Urban Štiberč.

ŽIVE KNJIGE

Besede v knjigah so lahko lepe, težke, nežne, tudi nevarne, a ohranjajo se tako, da so žive. Takšne so bile tudi na Dnevih knjige v Rušah, kjer so »Žive knjige« – posebni gostje – pripovedovali zgodbe. Projekt Žive knjige smo po besedah Petra Andreja poleg Ljubljane lahko spremljali in doživeli tudi v Rušah. »Z Živimi knjigami smo naredili nekaj presežnega, tega dogodka v Mariboru v času Dnevi knjige ni bilo moč najti, saj se je odvijal le v Ljubljani in v Rušah,« je povedal Andrej.

Tako se je v parku pred občino v Rušah predstavilo 6 živih knjig, ki so govorile vsakemu bralcu posebej. Žive knjige, torej prostovoljci, so tokrat pripovedovale tudi bolj kontroverzne teme, s katerimi so v Rušah rušili stereotipe. »Gre za metodo, ki obiskovalcem

»Z Živimi knjigami smo naredili nekaj presežnega, tega dogodka v Mariboru v času Dnevi knjige ni bilo moč najti, saj se je odvijal le v Ljubljani in v Rušah. Gre za metodo, ki obiskovalcem ponudi možnost, da govorijo z ljudmi, ki imajo posebne, nenavadne, mogoče drugačne življenjske zgodbe.«

ponudi možnost, da govorijo z ljudmi, ki imajo posebne, nenavadne, mogoče drugačne življenjske zgodbe,« je povedala Marja Guček iz Mladinskega kulturnega centra (MKC) Maribor. Ideja, ki se je sicer pred desetimi leti rodila na Danskem, dobra 4 leta pa že deluje v Mariboru, temelji na ideji prostovoljstva, saj so vse sodelujoče Žive knjige prostovoljci. Če za običajno knjižnico velja, da si v njej izposojamo knjige, si v živi knjižnici tako rekoč izposodimo osebe. »Pri tem projektu je pomembno tudi predstavljanje drugačnih profilov oseb, kot so na primer geji, starši otrok s posebnimi potrebami, kar omogoči obiskovalcem možnost pogovora s profili ljudi, ki jih sicer nimajo priložnosti spraševati o osebnih stvareh,« pojasni Gučekova. V Rušah je tako na primer kot ena od živih knjig spregovorila tudi transseksualka Katja Zgoznik. »Osebnost je vloga Žive knjige predstavljala velik izziv. Najbolj zato, ker se na osebni ravni s tujimi osebami pogovarjaš o zelo intimnih in osebnih stvareh. To je zame hkrati velika preizkušnja in velika izkušnja,« nam je povedala Zgoznikova. ■

ŽIVA KNJIŽNICA – NE SODI KNJIGE PO PLATNICAH

Lilijana Skok Požgaj

V okviru festivala Dnevi knjige 2016 je 23. 4. 2016 potekala tudi Živa KNJIŽNICA, katere organizator je bil Mladinski kulturni center Maribor in CEZAM Ruše. Kaj sploh je Živa knjižnica? Cilj projekta Živa knjižnica – ne sodi knjige po platnicah je ozaveščati javnost in vzpodbujati dialog o vrednotah in človekovih pravicah, ki so temelj naše družbe. Razvila ga je danska mladinska organizacija Ustavije nasilje (Foreningen Stop Volden) kot del aktivnosti na glasbenem festivalu Roskilde leta 2000. Osnovni cilj programa je bilo preprečevanje nasilja med mladimi. Izvirna metoda je pritegnila pozornost drugih mest in tako je Živa knjižnica soočila ljudi s predsodki in stereotipi že v več kot šestdesetih državah po vsem svetu. Od leta 2007 tudi v Sloveniji.

Knjige v Živi knjižnici so predstavnice in predstavniki različnih manjšin, družbeno ogroženih skupin, ki se v svojem življenju soočajo s predsodki in so pripravljene svojo zgodbo, izkušnjo deliti z bralci. Bralec ali bralka lahko postane vsak, ki si želi zanimivega in iskrenega pogovora. Živa knjižnica nudi bralcu ali bralki možnost, da se sooči tudi s kakšnim svojim stereotipom. Saj jih (še vedno) imamo, kajne?

Kako poteka izposoja? Tako kot v vsaki drugi knjižnici. Pri knjižnem pultu se včlaniš, dobiš knjižno izkaznico in si nato s pomočjo kataloga izbereš »živo« knjigo. Branje poteka v čitalnici v obliki pogovora za določen čas. Seveda si lahko, ko knjigo vrneš, izposodiš še kakšno. Duhovnik, zdravilec, zdravljjen alkoholik, zdravljjen narkoman, homoseksualka, transspolna oseba, mlada Rominja, plesalka ob drogu, prostovoljec, mama samohranilka, evangeličanska duhovnica, veganka, mama otroka s posebnimi potrebami, pokrita muslimanka, upokojenka, ljubiteljska slikarka in literatka, gej ... to je samo nekaj zgodb »živih knjig«.

Pa se vrnimo v naše mesto. V Ruše. V parku pred cerkvijo se je dogajalo. Vabil je pisan napis Živa KNJIŽNICA, pa še napis ČITALNICA. Nekaj pisanih balonov, ki so pritegnili tudi pogled otroških oči. In stojnica, kjer so se izposojale knjige. »Žive« knjige. Na razpolago so bile knjige z naslovi gej, upokojenka, ljubiteljska slikarka in literatka, biseksualka, transspolna oseba, mama otroka z motnjo pozornosti in koncentracije ADHD, metalka. Živa knjižnica je ena tistih stvari, ki ponujajo priložnost za lepši jutri in omogoča, da se s pogovorom napravijo velike stvari. Se znova snidemo, ko bo Živa knjižnica ponovno odprla svoja vrata.

KONSERVATORIJ ZA GLASBO IN BALET MARIBOR

Podružnična šola Tabor
DISLOCIRANI ODDELEK RUŠE
Falska cesta 15, Ruše

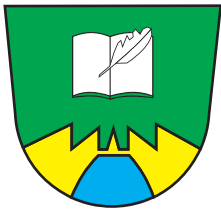
VABIMO VAS NA JAVNI NASTOP

učencev Konservatorija za glasbo in balet,
dislociranih oddelkov Ruše in Selnica ob Dravi, ki bo
18. maja ob 18. uri v Kulturnem domu Ruše.

IN NA VPIS NOVINCEV

Slednji bo potekal 20. in 25. maja 2016
od 17. do 19. ure
v prostorih glasbene šole Ruše.

Občina Ruše

Trg vstaje 11
2342 Ruše

E-pošta:
urad.zupana@ruse.si

Telefon:
02 669 06 40

Fax:
02 669 06 54

OBČINA RUŠE

NOVOST PRI UVELJAVLJANJU DENARNE POMOČI OB ROJSTVU OTROKA

Z enkratnim denarnim prispevkom za novorojence se družini zagotavlja dopolnilni prejemek za kritje stroškov, ki nastanejo z rojstvom otroka. Upravičenec do prispevka ob rojstvu otroka je mati ali oče pod pogojem, da ima tudi novorojenec stalno prebivališče v občini in dejansko živi z upravičencem. Pod enakimi pogoji lahko pravico uveljavlja tudi druga oseba ali posvojitelj, če te pravice ni uveljavil eden od staršev otroka.

Vloga je dostopna na spletni strani www.ruse.si in na sedežu občine v vložišču Občine Ruše. K vlogi mora upravičenec priložiti rojstni list otroka, fotokopijo dokumenta, iz katerega je razvidna številka transakcijskega

računa starša oziroma skrbnika, ki uveljavlja pravico do prispevka, v primeru posvojitve pa tudi odločbo pristojnega organa zakonitega zastopnika otroka.

Vloga je potrebno vložiti najkasneje v 60 dneh od rojstva otroka, po tem roku pravice ne bo mogoče več uveljavljati. Za otroke, ki so rojeni od 1. septembra in do uveljavitve Pravilnika o ukrepih na področju socialnega varstva in pomoči družini v Občini Ruše, ki je začel veljati 20. februarja 2016, se vloži pisna vloga v roku 60 dni.

Višina enkratnega denarnega prispevka je določena s sklepom župana in znaša 65 EUR na otroka.

NOVOST PRI SUBVENCIONIRANJU PREHRANE DOJENČKOV IN OTROK

V Občini Ruše so do subvencionirane prehrane upravičeni dojenčki do izpolnjenega šestega meseca starosti zaradi socialne indikacije in otroci do izpolnjenega prvega leta starosti zaradi socialne indikacije in akutnih prebavnih motenj pod pogojem, da ima vsaj eden od staršev, s katerim otrok dejansko biva, stalno bivališče v občini Ruše in da je družina prejemnica denarne socialne pomoči ali starševskega dodatka na podlagi odločbe Centra za socialno delo.

Nakup mlečnih preparatov se subvencionira

do 3600 g mlečnega preparata na mesec za posameznega dojenčka oziroma otroka. Za dokazovanje socialne indikacije mora starš pediatru predložiti veljavno odločbo Centra za socialno delo o prejemanju denarne pomoči ali starševskega dodatka. Pediatr na receptu jasno označi socialno oziroma socialno-zdravstveno indikacijo. Starš lahko s predhodno potrjenim receptom s strani občine dvigne mlečni preparat v Mariborski lekarni – enota Ruše.

24-URNI VZPON NA MARTNICO 2016

5. dobrodelna športnorekreativna prireditve

Med 10. in 11. junijem bo potekala že 5. dobrodelna prireditve, na kateri se bodo udeleženci peš ali s kolesom vzpenjali na Martnico. Zbrani denar bo namenjen socialno ogroženim otrokom šole in vrtca Ruše.

Letos bo v organizaciji Osnovne šole Janka Glazerja Ruše, društva Lira in Športne zveze Ruše organiziran že 5. 24-urni vzpon na Martnico, ko se bodo proti Martnici na Pohorju od petka, 10. 6., do sobote, 11. 6., vzpenjali vsi navdušeni športniki s poslušom za dobrodelnost. Proga za pohodnike je dolga 3 kilometre, za kolesarje pa 6 kilometrov. Start za vse bo ob 16. uri pred Hotelom Veter v Rušah (319 m), cilj pa na Martnici (682 m).

Na prireditvi se bodo zbirala donatorska sredstva, zbrani denar pa bo namenjen socialno ogroženim otrokom šole in vrtca Ruše. Vabimo vas, da se udeležite prireditve in s tem pomagate socialno ogroženim otrokom. Vsak udeleženec, ki bo prispeval denar, bo prejel na startu spominsko majico in malico na Martnici. Najuspešnejše čakajo priznanja in nagrade. Lani se je dobrodelne prireditve udeležilo 319 kolesarjev in pohodnikov, zato tudi letos pričakujemo veliko število udeležencev. Vljudno vabljeni!

Predsednik organizacijskega odbora,
Ladislav Pepelnik

24
urni

dobrodelni vzpon
na Martnico

10.6.2016
ob 16.00

HOTEL Veter

Predprijave na martnicapohorje@gmail.com
do 30.maja

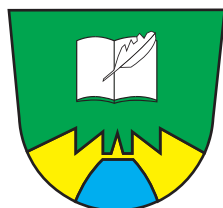
VEČ INFORMACIJ

martnicapohorje@gmail.com,
www.facebook.com/martnica24
martnica24.weebly.com.

NE ZAMUDITE ...

NAPOVEDNIK DOGODKOV MAJ-JUNIJ 2016

13. 5.	petek	16.00	Pohod družin Občina Ruše (DPM in PD Ruše)
		19.00	Potopisno predavanje: Sirija pred in med državljansko vojno Hotel Veter (LIRA)
13. 5.- 22. 5.			Teden ljubiteljske kulture (TLK) Ruše, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI RUŠE)
14. 5.	sobota	9.00	Dirka s kolesi Merjasec Enduro Ruše ŠPR (Športno društvo NLP in MTB Ruše)
		20.00	Koncert skupine Trash Candy ŠPR (Športno društvo NLP, CEZAM, KURS)
21. 5.	sobota	10.00	30. jubilejna razstava ročnih del Društvo upokojencev Ruše (Društvo upokojencev Ruše)
		18.00	Območna revija odraslih pevskih zborov in malih vokalnih skupin "Naj nas pesem povezuje" Dom kulture Bistrica ob Dravi (Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI RUŠE)
22. 5.	nedelja	10.00	Cezamova matineja: "BABICA MARMELEDA", Lutkovna skupina HOMPE Kulturni dom Ruše (CEZAM)
do 23. 5.			Razstava "Mlada ustvarjalnost" Galerija B, Kulturni dom Bistrica ob Dravi (Društvo SENA)
26. 5.	četrtek	18.00	Razstava "Tudi skozi naše kraje teče reka Drava" Galerija B, Kulturni dom Bistrica ob Dravi (Društvo SENA)
27. 5.	petek	18.00	Turnir za hitropoteznega prvaka Glasbena šola - prostori ŠD (Šahovsko društvo Messer)
28. 5.	sobota	18.00-20.00	Dan mladost, dan ... Dom kulture Bistrica ob Dravi (Kud Svoboda Bistrica ob Dravi)
30. 5.	ponedeljek	17.00	Šahovska sekcija upokojenci Glasbena šola - prostori ŠD (Šahovsko društvo Messer)
	vsaka sreda	17.00	Šahovska šola Glasbena šola - prostori ŠD (Šahovsko društvo Messer)
3. 6.- 5. 6.		17.00	Umetniška kolonija - Preteklost danes: "Pravljica Drava" Ob Dravi (Društvo SENA)
10. 6.- 11. 6.	petek-sobota	16.00	24-URNI VZPON NA MARTNICO 2016 Hotel Veter/Martnica
do meseca septembra			Razstava g. Mirka Vovška z naslovom "SPOMINI IZ PRETEKLOSTI" Knjižnica Ruše

Občina Ruše
Trg vstaje 11
2342 Ruše

Tel.: 00386 2 669 06 40
Fax: 00386 2 669 06 54
E-pošta: urad.zupana@ruse.si